

Vastineet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin

OAS nähtävillä lausuntoja ja mielipiteitä varten 29.3.-28.4.2023.

Sisällysluettelo

1	L01 Oulun kaupunki	2
2	L02 Pohjois-Pohjanmaan liitto	2
3	L03 Pohjois-Pohjanmaan Museo	6
4	L04 Pohjois-Pohjanmaan museo, rakennettu kulttuuriympäristö	7
5	L05 Luonnonvarakeskus	7
6	L06 Ilmatieteen laitos	7
7	L07 Paliskuntain yhdistys	8
8	L08 Pudasjärven paliskunta	13
9	L09 Metsähallitus	17
10	L10 Suomen Erillisverkot Oy	17
11	L11 Fingrid Oy	17
12	L12 Caruna.....	17
13	M01 Yksityishenkilö	18
14	M02 Yksityishenkilöt (6 henkilöä)	18
15	M03 Yksityishenkilö	18
16	M04 Yksityishenkilö	19
17	M05 Yksityishenkilöt (2 henkilöä)	21
18	M06 Tuulivoimavapaa Pudasjärvi ry	23
19	M07 Yksityishenkilö	27
20	M08 Yksityishenkilöt (14 henkilöä).....	36

Lausunnot

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
1 L01 Oulun kaupunki	<p>Oulun kaupungilla ei ole lausuttavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, joten emme jätä virallista lausuntoa.</p>	<p>Kaava-aineistoon on päivitetty Oulun kaupungilta saatuja tietoja Oulun alueen tuulivoimahankkeista ja kaavatilanteesta.</p>
2 L02 Pohjois-Pohjanmaan liitto	<p>Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 11.10.2022 ja YVA-ohjelmavaiheen seurantar ryhmän kokoukseen 20.12.2022.</p> <p>Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan tarkemmalla suunnittelussa huomioon.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on kuitenkin yleispiirteisien alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavien YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelun perusteella. Maakuntakaavan joustavuudesta johtuen kaavassa osoitettujen alueiden sijaintia ja laajuutta voidaan tarkentaa yksityiskohtaisemmassa kaavassa. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.</p> <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ei käy ilmi suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus tai yksikköteho. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei ole myöskään kerrottu tuulivoimapuiston sähkönsiirron ratkaisusta eikä samaan aikaan käynnissä olevan hankkeen YVA-menettelyssä tutkittavista vaihtoehdoista.</p> <p><u>Hankkeen suhde voimassa olevaan maakuntakaavaan</u></p> <p>Pohjois-Pohjanmaalla on voimassa neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hankikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman <u>KHO:n päätöksellä 17.1.2022</u>. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti mer-</p>	<p>Lisätään OAS:aan voimaloiden kokonaiskorkeus ja yksikköteho sekä sähkönsiirron vaihtoehdot ja YVA-menettelyn vaihtoehdot.</p>

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>kittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan lainvoimaisissa 1. ja 3. vaihemaakuntakaavoissa Aittovaaran tuulivoimahanketta ei ole osoitettu seudullisesti merkittäväksi tuulivoimaloiden alueeksi (tv-1). Aittovaaran suunnittelualueelle on vaihemaakuntakaavoissa osoitettu useita merkintöjä mm. Aittovaaran ja Iso Marikaisvaaran pohjavesialueet, Kiiminkijoen Natura-alue, Pyöriäsuon luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä suoalue (luo-1), Iso Marikaisvaaran arvokas harjualue (MY-hs) ja turvetuotantoon soveltuvat alueet (tu-1). Suunnittelualueen läheisyyteen pohjoispuolelle on osoitettu Aittojärven suojelualue, joka kuuluu myös Natura-alueverkostoon ja itäpuolelle useita Kiiminkijoen Natura-aluekokonaisuuteen kuuluvia järviä. Suunnittelualueen pohjoispuolelle on osoitettu Taipaleenharjun maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema-alue, joka on arvoitettu myös maakunnallisesti merkittävänä rakennettuna kulttuuriympäristönä. Suunnittelualueen länsipuolelle on osoitettu Oinaanperän ja Heikkilänharjun maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö. Suunnittelualueen itäpuolella sijaitsee laaja Olvassuon Natura-alue, joka on myös valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue. Suunnittelualue sijoittuu maakuntakaavassa myös poronhoitoalueelle. Merkintä ja siihen liittyvä suunnittelumääräys tulee huomioida YVA-selostuksen raportoinnissa. Suunnittelualueelle ja sen vaikutusalueelle sijoittuvat maakuntakaavamerkinnot on esitetty selkeästi osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.</p> <p><u>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ja TUULI-hanke</u></p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto on käynnistänyt uuden maakuntakaavaprosessin loppuvuodesta 2021. Yhtenä merkittävänä teemana energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa TUULI-hankkeen pohjalta (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla). TUULI-hankkeessa on valmistunut useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, susireviiriselvitys ja sähkönsiirtoselvitys. TUULI-hankkeen sijainninhajausmalli valmistui kesäkuussa 2022 ja sen tulokset ovat vaihemaakuntakaavakartalla ja muissa kaava-asiakirjoissa esitettyä tuulivoimaohjauksen lähtökohtina. Sijainninhajausmallissa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen alarajana on pidetty yhtenäistä seitsemän neliökilometrin (7 km²) aluetta, jolle mahtuu 7 tai enemmän tuulivoimaloita.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kuulemisaineisto (kaavaluonnos) on ollut nähtävillä 8.8.-23.9.2022.</p>	

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>Viranomaiskuulemiskierros pidetään vuoden 2023 lopulla, jonka jälkeen edetään julkiseen kuulemiseen vuoden 2024 aikana. Maakuntakaavan hyväksymiskäsittelyn tavoiteaika on kesällä 2024. Vireillä oleva energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan etenemisaikataulu on syytä päivittää kaava-asiakirjoihin sekä huomioida ja yhteensovittaa Aittovaaran tuulivoimahankkeen kaavoitusmenettelyn aikatauluun.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeessa Aittovaaran hankealue on tunnistettu suurimmaksi osin tuulivoimapotentiaalisiksi alueeksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluaineistossa Aittovaaran alueelle on osoitettu potentiaalinen tuulivoimailoiden alue (tv-3 524, Aittovaara). Aittovaaran alueen rajaukseen ovat vaikuttaneet hankealueella ja sen läheisyydessä sijaitsevat pohjavesialueet, maakuntakaavan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä suoalue (luo-1) ja Aittojärven luonnonsuojelualue ja Natura-alue.</p> <p>Vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisen aikana saatu palaute otetaan huomioon, kun maakuntakaava-aineistoa työstetään edelleen kohti maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 13 §) mukaista viranomaislausuntokierrosta (viranomaiset, kunnat). Vaihemaakuntakaavan laatimisen tueksi on ehdotusvaiheessa laadittu ja hyväksytty maakotkaselvitys (MKH 13.2.2023) ja huhtikuussa valmistuu maisemaselvitys (hyväksyntään MKH 8.5.2023), jotka tuovat osaltaan taustatietoa maakuntakaavan yhteisvaikutusten arviointiin.</p> <p>Nykyisen oikeuskäytännön mukaan tuulivoima-alueen rakentamisen mahdollistavaa yleiskaavaa ei voida hyväksyä kunnanvaltuustossa ennen kuin alue on osoitettu maakuntavaltuuston hyväksymässä maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tuulivoima-alueena. Selvitykset ja kaavoitus voivat kuitenkin edetä ehdotusvaiheen kuulemiseen saakka. Maakuntakaavaa tarkempi kunta-kaava ei täten joudu odottamaan maakuntakaavan lainvoimaisuutta mahdollisen oikeuskäsittelyn päätteeksi, vaan yleiskaava voidaan hyväksyä, vaikka maakuntakaavan hyväksymispäätöksestä olisi valitettu oikeusasteisiin.</p> <p><u>Sähkönsiirto</u></p> <p>Sähkönsiirron ratkaisut tuottavat merkittäviä vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulkopuolelle. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää erityisen tärkeänä suunnitella hankkeen sähkönsiirtoa yhteistyössä alueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa ja näin menetelläänkin Aittovaaran tuulivoimapuiston hankesuunnittelussa. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnokseen on myös täydennetty yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta siten, että "lähekkäin sijoituvien tuulivoima-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan</p>	<p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan eteneminen otetaan huomioon kaava-asiakirjoissa.</p>

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>johtokäytävään ja yhteispylväisiin, yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa".</p> <p>Samaan aikaan nähtävillä olevassa YVA-ohjelmassa kerrotaan, että hankkeen sähkönsiirtoa tarkastellaan erillisessä voimajohdon YVA-menettelyssä. Suunniteltava ilmajohto olisi 400 kV ja vaihtoehtoiset liittymispisteet olisivat Muhoksen Pyhäselän ja Iin Hervan sähköasemat. Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan voimajohdon YVA-menettelyn etenemisestä on tärkeää kertoa Aittovaaran tuulivoimahankkeen YVA-selostuksessa. Lisäksi voimajohdon YVA-menettelyn tulokset ja vaikutusten arviointi tulisivat olla hyödynnettävissä Aittovaaran tuulivoimahankkeen kaavaehdotusta laadittaessa.</p> <p><u>Maisemavaikutukset</u></p> <p>Aittovaaran lähivaikutusalueelle sijoittuu useita arvokkaita maisema-alueita ja rakennetun kulttuuriympäristön alueita ja yksi hankkeen todennäköisesti merkittävistä vaikutuksista kohdistuu juuri maisemaan. Energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan laatimisen tueksi on valmistunut selvitys tuulivoimarakentamisen vaikutuksista maisemaan (esitellään maakuntahallituksessa 8.5.2023, minkä jälkeen löytyy TUULI-hankkeen nettisivuilta).</p> <p>Selvityksen mukaan Aittovaaran tuulivoimapuiston voimalat näkyvät Taipaleenhajun kulttuurimaisema-alueen avoimille alueille, kuten pelloille ja järville. Taipaleenharjun kylä sijaitsee harjanteella, mikä vaikuttaa tuulivoima-alueen suuntaan avautuviin näkymiin. Voimalat näkyvät myös Oinaan perän ja Heikkilänharjun maakunnallisesti arvokkaalle alueelle. Maisemavaikutukset ulottuvat laajemmalti myös Natura-soille ja Olvassuon valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle. Hankkeen vaikutukset näihin tulee arvioida huolellisesti ja lievennystoimenpiteitä on esitettävä, maisemaselvityksen kohdekortissa on kuvattu mahdollisia lieventämiskeinoja.</p> <p><u>Vaikutukset poronhoitoon</u></p> <p>Aittovaaran tuulivoimapuiston suunnittelualue sijoittuu Pudasjärven paliskunnan alueelle. Hankkeessa tulee huomioida maakuntakaavan poronhoitoaluetta koskeva suunnittelumääräys, jonka mukaan "Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet, kuten erotus- ja ruokintapaikat sekä pyyntiaidat."</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan poronhoito ja tuulivoimarakentaminen voidaan sovittaa yhteen</p>	

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

31.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>tuulivoimahankkeessa laadukkaalla suunnittelulla, mukaan lukien mahdolliset lieventämistoimenpiteet hankesuunnitelmassa, porotalouden huomioon ottaminen rakentamisen aikana, kompensatiot ja muut mahdolliset asiat, joista tuulivoimatoimija on sopinut erillisneuvotteluissa paliskunnan kanssa. Tämä edellyttää jatkuvaa vuoropuhelua paliskunnan kanssa sekä suunnittelun aikana että toteutuksen jälkeisessä seurannassa.</p> <p>Paliskuntain yhdistys ja Suomen Tuulivoimayhdistys ry ovat yhteistyössä Akordi Oy:n kanssa julkaisseet tammi-kuussa 2023 tuulivoimahankkeiden suunnittelua ja ope-ointia poronhoitoalueella käsittelevän toimintamallin. Linkki selvitykseen: https://akordi.fi/wp-content/uploads/Paliskunnat-ja-tuulivoimatoimijat_toimintamalli_12012023_FINAL.pdf</p> <p><u>Hankkeen vaikutukset pohjavesialueisiin, luonnonympäristöön ja linnustoon</u></p> <p>Aittovaaran suunnittelualueelle sijoittuu kaksi pohjavesialuetta, arvokas harjualue ja Pyöriäsuon luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä suoalue. Näille alueille ei saa sijoittaa tuulivoimaloita eikä huoltoteitä. Tuulivoimaloiden ja huoltoteiden rakentamisella voi olla myös vaikutuksia sijoittuessaan pohjavesialueiden ja luo-alueiden ulkopuolelle ja siksi vaikutusten arviointi on tehtävä erityisen huolellisesti ja esitettävä lievennystoimenpiteitä.</p> <p>Suunnittelualan pohjoisosaan sijoittuu myös Kiiminkijoen Natura-alueeseen kuuluva Aitta-oja. Lisäksi suunnittelualan läheisyyteen sijoittuu useita luonnonsuojelualueita, jotka ovat myös Natura-alueita. Vaikutukset näihin alueisiin tulee arvioida huolellisesti.</p> <p>Aittovaaran suunnittelualue sijoittuu linnustollisesti arvokkaiden alueiden läheisyyteen. Lähialueen Natura-alueet ovat lintudirektiivin perustella muodostettuja ja pohjoispuolella sijaitseva Aittojärven Natura-alue kansallisesti tärkeä lintualue (FINIBA-alue).</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan laatimisen tueksi on valmistunut selvitys tuulivoimarakentamisen vaikutuksista maakotkapopulaatioon (vaarantunut, rauhoitettu, lintudirektiivin liitteen I laji). Aittovaaran suunnittelualue sijoittuu kahden maakotkareviirin väliin ja osittain toiselle näistä reviiireistä. Hankkeen vaikutukset maakotkaan on arvioitava huolellisesti. Vaikutusten arvioinnissa on huomioitava myös muut lähialueella mahdollisesti pesivät päiväpetolinnut.</p>	
<p>3 L03 Pohjois-Pohjanmaan Museo</p>	<p>Hankealueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Alueella sijaitsee yksi arkeologisen kulttuuriperinnön kohde, joka on</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>rautakautinen löytöpaikka Haapaniemi (muinaisjäännöstunnus 615040028).</p> <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan hankkeeseen kuuluu arkeologinen inventointi. Inventoinnissa tulee tarkastaa voimaloiden sijaintipaikat, tie- ja kaapelilinjaukset sekä hankealueella olevat muut muinaisjäännöksille potentiaaliset alueet. Tarkasteltavan muuttuvan maankäytön osalta tulee muinaisjäännösten osalta huomioon ottaa ja selvittää myös sähköaseman alue ja muuntaja-alueet sekä rakentamisessa mahdollisesti tarvittavien maa-ainesten ottopaikat. Voimalapaikat tulee tarkastaa riittävän laajalti, ottaen huomioon myös mahdollisten harusten vaikutus. Inventoinnin aikana tulee myös selvittää, kertovatko löytöpaikan Haapaniemi alueelta tehdyt useat löydöt rautakautisesta asuinpaikasta.</p> <p>Luvun 7 mukaan kulttuuriperintöön ja -ympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointi perustuu ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tuloksiin ja tehtyihin selvityksiin.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan museo voi tarkemmin arvioida hankkeen vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön vasta arkeologisen inventointiraportin valmistuttua. Kenttätutkimusten tekijän tulee toimittaa raportti digitaalisen paikkatietoaineistoinen arviointia varten alueelliseen vastuumuseoon (Pohjois-Pohjanmaan museo, kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi).</p> <p>Arvioinnissa varmistetaan, että selvitys vastaa sille asetettuja tavoitteita. Museo toimittaa raportin arvioinnin jälkeen Museovirastoon, jossa se tallennetaan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan julkisessa palvelussa: https://ljasiat.museovirasto.fi. Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjäännösrekisteriin, jonka tietoja voi selata kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa www.kyppi.fi.</p>	
4 L04 Pohjois-Pohjanmaan museo, rakennettu kulttuuriympäristö	Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa Pudasjärven Aittovaaran tuulivoimahankkeen osayleiskaa- van osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta rakennetun kulttuuriympäristön osalta.	Merkitään tiedoksi
5 L05 Luonnonvarakeskus	Luonnonvarakeskuksella ei ole lausuttavaa asiasta.	Merkitään tiedoksi
6 L06 Ilmatieteen laitos	Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Aittovaaran tuulivoimapuistohankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.	Merkitään tiedoksi

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
<p>7 L07 Paliskuntain yhdistys</p>	<p>Tuulialfa Oy suunnittelee tuuli voimahanketta Pudasjärven kaupungissa sijaitsevalle Aittovaaran alueelle. Hankealueelle suunnitellaan yhteensä enintään 29 tuulivoimalan rakentamista. Yhden tuulivoimalan kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Aittovaaran hankealueen pinta-ala on 3050 hehtaaria. Hankealue sijaitsee noin 16 kilometriä Pudasjärven keskustan lounaispuolella.</p> <p>Tuulivoimahankkeessa toteutetaan oikeusvaikutteinen osayleiskaava, joka laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n mukaisena, jolloin sitä voidaan suoraan käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena. Hankkeen edellyttämä kaavoitus sekä ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) toteutetaan erillismenettelyinä, jolloin ympäristövaikutukset selvitetään YVA-lain mukaisessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä kaavoituksen rinnalla.</p> <p>Aittovaaran suunnittelualue sijoittuu Pudasjärven paliskuntaan. Myös Kollajan paliskunnan poroja voi laiduntaa hankealueella, sillä paliskuntien rajalla ei ole esteitä. Pudasjärven paliskunnan suurin sallittu eloporomäärä on 2200 ja poronhoitajia on 58. Kollajassa vastaavat luvut ovat 1 100 ja 71. Paliskuntien poronhoito perustuu luonnonlaitumiin ja porojen vapaaseen laiduntamiseen laidunkiertonsa mukaisesti. Poronhoito on merkittävä elinkeino Pudasjärvellä. Se on tärkeä työllistäjä paitsi suoraan, myös lihan ja muiden tuotteiden jalostuksen sekä matkailupalveluiden kautta.</p> <p>Poronhoidon huomioon ottaminen tuulivoimahankkeissa</p> <p>Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto koko poronhoitoalueella. Poronhoitolaki (848/1990) (PHL) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon poronhoitoalueella toimittaessa. Poronhoitolaki turvaa elinkeinon aseman ja säättää poronhoidolle sen perusedellytyksen, vapaan laidunnusoikeuden (PHL 3 §): "Poronhoitoa saadaan tässä laissa säädetyin rajoituksin harjoittaa poronhoitoalueella maan omistus- tai hallinto-oikeudesta riippumatta." Se tarkoittaa poroille oikeutta ottaa ravintonsa vapaasti luonnosta, muutamien poikkeuksin. Poronhoitolain 53 §:n mukaan "suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa."</p> <p>Voimassa olevan Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakunta-kaavan poronhoitoalueen rajaa koskevan merkinnän määräys kuuluu: "Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet, kuten erotus- ja ruokintapaikat sekä pyyntiaidat. Valtion</p>	<p>Poronhoitoon liittyvät asiat otetaan huomioon kaavan valmistelussa.</p>

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

31.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>maiden käytön osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa.” Kaavan suunnittelualue ei sijoitu valtion maille. Poronhoidon ja tuulivoiman yhteensovittamiseksi neuvotteluita kuitenkin suositellaan käytäväksi muuallakin kuin valtion maille sijoittuvilla hankealueilla. Maakuntakaavassa on myös osoitettu poronhoidon kannalta erityisen tärkeitä kohteita, mutta niitä ei sijoitu kaavan suunnittelualueelle. Pohjois-Pohjanmaan vaihe-maakuntakaavan tuulivoimatuotannon suunnittelun yleisiin suunnittelumääräyksiin on kirjattu, että poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset. Aluetta ei ole osoitettu voimassa olevassa maakuntakaavassa tuulivoimaloiden rakentamiselle soveltuvaksi alueeksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaluonnoksessa osat suunnittelualuealueista on osoitettu potentiaaliseksi tuulivoimaloiden alueeksi (tv-3), joka tietyin reunaehdoin voi soveltua merkityksellään seudullisten tuulivoimala-alueiden rakentamiseen. Mikäli aluetta ei maakuntakaavassa osoiteta tuulivoimaloiden alueeksi, hanketta ei voi toteuttaa. Myös energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa potentiaalisiin alueisiin liittyy suunnittelumääräyksiä. Maakuntakaavojen poronhoitoa turvaavia merkintöjä ja määräyksiä ei tunnisteta Aittovaaran OAS:ssa.</p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL, 132/1999) 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Yleiskaavalla ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Poronhoito on osa alueen elinkeinoelämää ja etenkin sivukylillä tärkeä toimeentulon lähde ja asuttuna pitävä. Poronhoitajat ovat alueella oikeudenhaltijoita, joille ei saa hankkeen kaavalla aiheuttaa kohtuutonta haittaa. Suunnittelualue on tärkeää poronhoidon laidun- ja toiminta-alueita ja poronhoidon turvaaminen hankkeen kaavoituksessa on välttämätöntä.</p> <p>Vaikutukset poronhoidolle</p> <p>Poronhoito on ekstensiivinen maankäyttömuoto, jonka kannattavuus perustuu laajoihin laidunalueisiin ja porojen luontaisen laidunkierron mukaiseen vapaaseen laiduntamiseen. Paliskunnan toiminnalliseen ympäristöön kuuluvat erilaiset laidunalueet (mm. kesä, talvi, rykimä, vasoma), ja niille siirtymiseen käytettävät alueet, sekä paliskunnan poronhoidon toiminta-alueet ja infrastruktuuri (mm. kuljetusreitit, erotusaidat, kämpät, laidunkiertoaidat ym.). Paliskunnan toiminta on suunnitelmalista elinkeinon harjoittamista. Kaikki paliskunnan alueelle tuleva uusi toiminta vaikuttaa poronhoitoon, sillä paliskunta eri osineen on yhtenäinen toimintaympäristö. Eri alueiden merkityksen suuruus vaihtelee paliskunnan sisällä.</p>	<p>Lisätään maakuntakaavojen merkinnät poronhoidosta OAS:aan.</p>

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

31.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>Tuulivoimahanke aiheuttaa suoria ja epäsuoria laidunmenetyksiä Pudasjärven paliskunnalle ja Kollajan paliskunnalle. Aittovaaran alue sijoittuu Pudasjärven paliskunnan vasoma-alueelle, sekä keskeiselle kevät-, kesä- ja syyslaidunalueelle. Hankealueen välittömässä läheisyydessä asuu ja alueella toimii neljä Pudasjärven paliskunnan aktiivista poroperhettä. Lähimmät porotilat ovat noin kahden kilometrin päässä hankealueesta. Alueella laiduntaa keväällä, kesällä ja syksyllä satoja poroja, noin viidesosa paliskunnan poroista. Alueen porot on käsitelty kesällä siirtoaidoissa Aittovaarassa. Syksyllä porot käsitellään syyserotuksissa Aittovaaran välittömässä läheisyydessä porotilojen omissa aidoissa. Myös jonkin verran Kollajan paliskunnan poroja laiduntaa hankealueella. Huomattava osa Kollajan paliskunnan syyserotuksista pidetään hankealueen vieressä, Hetekylässä, paliskunnan osakkaiden omistamissa poroaidoissa. Poroja kokoaminen erotuksiin tehdään hankealueen eteläpuolelta. Useiden pohjoismaisten tutkimusten mukaan porot välttävät ihmistoinnin aiheuttamaa häiriötä, ja ovat sille herkkiä etenkin kevättalvella, vasoma-aikana ja sen jälkeen pienten vasojen kanssa (Skarin & Ahman 2014, Skarin ym. 2015, Skarin ym. 2018, Skarin ym. 2021, Eftestol ym. 2023). Etenkin Ruotsissa on tutkittu poronhoidolle aiheuttuvia vaikutuksia tuulivoiman osalta. Skarinin ym. (2015) mukaan vasomisaikana porovaatimet välttivät tuulipuistoja niiden rakentamisaikana jopa 3,5 km päähän alueesta. Porojen laidunalueen välttämistä ilmeni sekä elinpiirin valinnan tasolla, että elinpiirin sisällä tapahtuvalla laitumen valinnan tasolla. Porot myös lakkasivat käyttämästä tai käyttivät vähemmän tuulipuistojen läheisistä vakiintuneista kulkureiteistään ja liikkuivat nopeammin alueen poikki, mikä kielii stressistä (Skarin ym. 2015). Tuulivoiman aiheuttama häiriö (meluja liike) porojen laiduntamiselle vasoma-aikana on todettu myös pysyvän hankkeiden toiminnan aikaisena (Skarin ym. 2018). Tällöin aiheutuu välillisiä laidunmenetyksiä laajemmalla alueella kuin itse hankealue. Mikäli laidunresurssi esimerkiksi kulumisen vuoksi vähenee alueelta ja alue muuttuu rauhattomaksi, on mahdollista, että porot eivät pysy alueella myöskään syksyllä. Tämä johtaa siihen, että poronhoito tulee järjestää alueella uudelleen, mikä vaatii työtä ja mahdollisesti uusia poronhoidon rakenteita. Tutkimusten mukaan tuulivoimatuotanto vaikutti myös siihen, että poronhoitajien työmäärä lisääntyi (Skarin ym. 2021, Eftestol ym. 2023), mikä tarkoittaa lisäkuluja poronhoitotyöhön.</p> <p>Laidunten vähentyessä, pirstoutuessa ja käytettävyyden heiketessä muuten, porojen laidunnuspaine lisääntyy muilla alueilla ja laitumet kuluvat epätasaisesti. Tämä voi johtaa siihen, että porojen teurastuotto (vasaprocentti) alenee, teuraspainot alenevat ja porotalouden lihanuotto kärsii. Toisaalta poroja voidaan joutua ottamaan lisäruokinnan piiriin entistä aiemmin, jos ne pyrkivät lähentämään normaaleilta laidunalueiltaan pois tai jos ne eivät</p>	

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

31.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>saa tarpeeksi ravintoa kuluneilta laidunalueilta. Aikaistunut lisäruokinta tarkoittaa lisäkustannuksia ja elinkeinon kannattavuuden heikkenemistä edelleen. Hanke voi aiheuttaa porojen siirtymisen alueille, missä ne aiheuttavat haittaa, viljelyksille ja vakituiselle asutukselle. Tämä on poronhoitolaissa kiellettyä, joten paliskunnalle aiheutuu lisätyötä ja kustannuksia porojen siirtämisestä, vahinkojen estämisestä ja korvaamisesta. Lisäksi aiheutuu risti-riitoja asukkaiden kanssa. Hanke sijoittuu paliskunnan rajalle, missä ei ole aitaa. On mahdollista, että porot siirtyvät tuulivoimarakentamisen vuoksi naapuripaliskuntiin, mistä niitä täytyy hakea pois. Porojen siirtyminen vaikeuttaa poronhoitotöitä ja lisää niiden kustannuksia. Rauhallisilta laidunalueilta vilkkaille pääteille johtavat tiet, jotka pidetään talvellakin auki, johdattavat porot suuremman kolaririskin alueille. Useilla paliskunnilla on kokemuksia porojen jäämisestä työmaaliikenteen tai muun alueella lisääntyvän liikenteen alle tuulivoimahankealueilla. Tuottava porokarja heikkenee ja vähenee, mitä porokolareista saatava korvaus ei kata.</p> <p>Poronhoitoalueella on kokemuksia porojen käsittelyn vaikeutumisesta tuulipuistojen lähialueilla. Hankealue sijoittuu paliskunnan kesämerkintäalueille sekä erotusaitapaikkojen läheisyyteen. Porojen aitaan viemisen kuljetusreitit sijoittuu hankealueelle. Poroja ei voida kuljettaa tokkana mistä tahansa, vaan porojen luontainen kulku ja alueen maasto, sekä alueen rauhallisuus ja muu maankäyttö vaikuttavat siihen, miten sitä voidaan toteuttaa. Mikäli hanke vaikeuttaa tai estää porojen kuljettamisen aitaan, aiheutuu paliskunnalle ylimääräisiä kustannuksia. Mikäli poroja ei saada kuljetettua aitaan tai mikäli porot eivät enää kokoonnu aidan lähialueille aita jää kokonaan pois käytöstä. Kesämerkinnän vaikeutuminen voi johtaa siihen, että vasat jäävät merkitsemättä, jolloin ne eivät ole todistettavissa omistajansa omaisuudeksi. Jos tällainen vasa joutuu peto- tai liikennevahingon uhriksi, poronomistaja ei saa korvausta menetetyistä omaisuudesta. Jos vasa joutuu erilleen emästä ennen teurastusta, ei vasan omistaja saa siitä teurastuloa.</p> <p>Myös hankkeeseen liittyvä 400 kV:n voimajohto vähentää ja pirstoo laitumia, vaikuttaa porojen laidunnukseen ja voi vaikeuttaa poronhoitotöitä.</p> <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, OAS</p> <p>Kaavassa on selvitettävä sen vaikutukset niin laajasti kuin niitä arvioidaan olevan. Poronhoitoon kohdistuvia vaikutuksia ei tunnisteta OAS:n vaikutusten arvioinnin listauksessa, eikä niitä siten aiota arvioida kaavassa. Pidämme tätä huomattavan puutteena. Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset aiotaan kuitenkin arvioida hankkeen YVA-ohjelman mukaan YVA-menettelyn yhteydessä. Selvityksen nykytilankuvauksen, vaikutusten arvioinnin ja</p>	<p>Lisätään poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arviointi OAS:aan.</p>

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

31.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>haittojen estämis- ja lieventämiskeinojen sekä vaikutusten seurannan kartoituksen tulee olla asianmukainen ja riittävä. Se tulee toteuttaa eri menetelmiä yhdistäen ja yhteistyössä alueen paliskuntien kanssa. Selvityksessä on syytä kiinnittää erityistä huomiota yhteisvaikutusten arviointiin kaikkien alueen paliskuntien toiminta-alueella ja lähialueella käynnissä olevien hankkeiden kanssa. Pärjän ja Kivarin hanketta, joka on vireillä kaupungin alueella ja osittain Pudasjärven paliskunnan alueella, ei tunnisteta OAS:n arvioitavien yhteisvaikutusten kartalla (kuva 5.7). Hankkeen kokonaisvaikutuksia ei tulla arvioidaan YVA-menettelyssä, koska sen tarvitseman voimajohdon vaikutukset arvioidaan muussa YVA-menettelyssä. Tällöin hankkeen kokonaisvaikutusta ei tulla arvioidaan YVA:ssa vaan se tulee tehdä hankkeen kaavassa.</p> <p>Pudasjärven ja Kollajan paliskuntia, eikä Paliskuntain yhdistystä ole merkitty kaavan osallisiksi OAS:ssa, mikä on merkittävä puute. Paliskunnat ja Paliskuntain yhdistys tulee merkitä kaavan osallisiksi. Osallistaminen tulee suunnitella OAS:ssa. Paliskunnat osallistua selvityksiin, neuvotteluihin, seurantaryhmiin ja yleisötilaisuuksiin. Paliskunnilta ja Paliskuntain yhdistykseltä tulee pyytää kaavan eri vaiheissa lausunnot. Mikäli hanke sijoittuu valtion maille, paliskuntien kanssa tulee käydä hankkeesta poronhoitolain 53 §:n mukaiset neuvottelut. Myös muiden kaavaneuvotteluiden käyminen on suositeltavaa ja vaikei kaava sijoittuisikaan valtion maille. Osayleiskaavan aikana voidaan neuvotella paliskunnan kanssa esimerkiksi hankkeen voimaloiden, tiestön ja voimajohdon sijoittamisesta ja poronhoidon toiminnan turvaamisesta. Paliskuntien kanssa tulee neuvotella YVA-menettelyn aikana YVA:sta ja kaavaluonnoksesta sekä kaavan ehdotusvaiheessa. Nämä tulee merkitä OAS:n osallistamista kuvaavaan kohtaan.</p> <p>Pudasjärven paliskunta katsoo, että hanke vaarantaisi poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytyksiä. Paliskunnat vastustavat hanketta. Paliskuntain yhdistys yhtyy näkemykseen. Hankkeesta aiheutuisi tällaisenaan kohutuonta haittaa paliskuntien poronhoidolle.</p> <p>Yhteenveto</p> <p>OAS:ssa on useita puutteita. Siinä ei tunnisteta alueen poronhoitoa millään tavalla; suunnittelua ohjaavissa edellytyksissä, kaavan vaikutusten arvioinnissa, osallisissa eikä osallistamisessa. Puutteet tulee korjata.</p> <p>Alueen maakuntakaavasta tulee määräyksiä, jotka YVA-lain ja poronhoitolain kanssa edellyttävät erityistä poronhoidon huomioon ottamista suunnittelussa ja sen toimintaedellytysten turvaamisesta. YVA-menettelyssä tulee arvi-</p>	<p>Lisätään Pudasjärven ja Kollajan paliskunta sekä Paliskuntain yhdistys kaavan osallisiksi.</p> <p>Lisätään neuvottelut paliskuntien kanssa OAS:aan.</p>

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

31.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>oida asianmukaisesti poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset. Hankkeessa on välttämätön tarve yhteisvaikutusten arvioinnille paliskuntien alueille suunniteltujen muiden tuulipuistojen ja voimajohtojen vaikutuksista, sekä kokonaisvaikutusten arvioinnille hankkeen tarvitseman voimajohtojen kanssa.</p> <p>Alueen paliskunnat vastustavat hanketta sen aiheuttamien todennäköisten merkittävien haittojen vuoksi. Mikäli hanke kuitenkin etenee, sen rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvat haitat tulee estää ja lieventää sekä kompensoida haittaa kärsiville paliskunnille täysimääräisesti. Näistä tulee sopia ennen kaavan valmistumista. Myös yhteisvaikutusten estämiseksi tulee toteuttaa keinoja. YVA- ja kaavamenettelyiden aikana tulee neuvotella paliskunnan kanssa.</p>	
<p>8 L08 Pudasjärven paliskunta</p>	<p>Tuulialfa Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Pudasjärven kaupungissa sijaitsevalle Aittovaaran alueelle. Hankealueelle suunnitellaan yhteensä enintään 29 tuulivoimalan rakentamista (VE1). Yhden tuulivoimalan kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Aittovaaran hankealueen pinta-ala on 3050 hehtaaria. Hankealue sijaitsee noin 16 kilometriä Pudasjärven keskustan lounaispuolella. Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan tarvittavat yhdystiet, voimaloiden väliset huoltotiet, maakaapelointi voimaloiden välille ja sähköasema. Hankkeen vaatima sähkönsiirto aiotaan tutkia erillisessä YVA-menettelyssä.</p> <p>Hanke sijoittuu kokonaan Pudasjärven paliskunnan alueelle. Pudasjärven paliskunnan suurin sallittu eloporoluku on 2 200 ja paliskunnassa on 58 poronhoitajaa, jotka saavat kokonaan tai osittain elantonsa poronhoitamisesta. Paliskunnan poronhoito perustuu luonnonlaitumien ympärivuotiseen käyttöön ja porojen vapaaseen laiduntamiseen. Suunnittelualue sijoittuu paliskunnan keskiosaan ja on paliskunnan tärkeällä vasama-alueella sekä kevään, kesän ja syksyn laidunalueella.</p> <p>Paliskunnan alueelle on suunnitteilla myös useita muita tuulivoimapuistoja. Suunnittelualue on harvoja rauhallisempia alueita paliskunnan keskiosassa. Paliskunta on erittäin huolissaan laidunalueiden vähenemisestä, pirstoutumisesta ja porojen mahdollisesta siirtymisestä muille alueille, mikä vaikuttaa poronhoidon järjestämiseen paliskunnassa.</p> <p>Lainsäädäntö</p> <p>Poronhoitolaki (PHL, 848/1990) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon poronhoitoalueella tapahtuvassa kaavoituksessa. Paliskunnan osakkailla on alueella poronhoito-oikeus (PHL 3 §) eli vapaa laidunnusoikeus, mikä tarkoittaa, että poroilla on oikeus oleskella ja ottaa ravintonsa</p>	

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

31.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>vapaasti luonnosta, poikkeuksena viljelykset ja vakituisten asuntojen pihapiirit. Poronhoito-oikeus on lainsäädännössä tarkoitettu pysyväksi oikeudeksi (HE 244/1989).</p> <p>OAS:ssa ei tunnisteta lainkaan alueen maakuntakaavoista johtuvia, poronhoidon turvaamista edellyttäviä määräyksiä. Voimassa olevan Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavan poronhoitoalueen rajaa koskevan merkinnän määräys kuuluu: "Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet, kuten erotus- ja ruokintapaikat sekä pyyntiäidat. Valtion maiden käytön osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa." Maakuntakaavassa on myös osoitettu poronhoidon kannalta erityisen tärkeitä kohteita, joihin liittyy kaavamääräyksiä. Tuulivoiman suunnitteluun liittyy määräys, jonka mukaan "Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset." Paliskunta edellyttää, että Pudasjärven kaupunki lisää nämä OAS:n ja ottaa huomioon kaavan jatkotyössä. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaluonnoksessa Aittovaaran suunnittelualue on osittain osoitettu potentiaaliseksi tuulivoimaloiden alueeksi (tv-3), joka tietyin reunaehdoin voi soveltua merkitykseltään seudullisten tuulivoimala-alueiden rakentamiseen. Mikäli niitä ei osoiteta maakuntakaavassa, tuulivoimaa ei voi sijoittaa alueelle.</p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Porotalous on Pudasjärvellä merkittävä elinkeino. Alueella jalostetaan tuotettua lihaa ja poro on etenkin matkailun vetovoimatekijä ja sivukylien asuttuna pitäjä. Sen oikeudet ja toimintaedellytykset on turvattava kaavaratkaisussa. Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Pudasjärven paliskunnan poronhoitajat ovat alueella oikeudenhaltijoita, heillä on alueella voimassa ikaikainen nautintaoikeus, poronhoito-oikeus.</p> <p>Tuulivoiman vaikutukset poronhoidolle</p> <p>Paliskunnan toiminta on suunnitelmallista elinkeinon harjoittamista. Kaikki paliskunnan alueelle tuleva uusi toiminta vaikuttaa poronhoitoon, sillä paliskunta eri osineen on yhtenäinen toimintaympäristö.</p> <p>Tuulivoimahanke aiheuttaa suoria ja epäsuoria laidunmenetyksiä paliskunnalle. Hanke sijoittuu paliskunnan keväen, kesän ja syksyn laidunalueille sekä vasama-alueelle. Huomattava osa paliskunnan poroista laiduntaa</p>	<p>Lisätään maakuntakaavojen merkinnät poronhoidosta OAS:aan.</p>

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

31.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>alueella ja vasoo alueella, noin 1/5. Useiden pohjoismaisten tutkimusten mukaan porot välttävät ihmistoinnin aiheuttamaa häiriötä, ja ovat sille herkkiä etenkin vasama-aikana ja sen jälkeen pienten vasojen kanssa (Skarin & Åhman 2014, Skarin ym. 2015, Skarin ym. 2018). Etenkin Ruotsissa on tutkittu poronhoidolle aiheuttavia vaikutuksia tuulivoiman osalta. Skarinin ym. (2015) mukaan vasomisaikana porovaatimet välttivät tuulipuistoja niiden rakentamisaikana jopa 3,5 km päähän alueesta. Porojen laidunalueen välttämistä ilmeni sekä elinpiirin valinnan tasolla, että elinpiirin sisällä tapahtuvalla laitumen valinnan tasolla. Porot myös lakkasivat käyttämästä tai käyttivät vähemmän tuulipuistojen läheisistä vakiintuneista kulkureiteistään ja liikkuivat nopeammin alueen poikki, mikä kielii stressistä (Skarin ym. 2015). Tuulivoiman aiheuttama häiriö (melu ja liike) porojen laiduntamiselle vasama-aikana on todettu myös pysyvän hankkeiden toiminnan aikaisena (Skarin ym. 2018). Tällöin aiheutuu välillisiä laidunmenetyksiä laajemmalla alueella kuin itse hankealue. Mikäli laidunresurssi esimerkiksi kulumisen vuoksi vähenee alueelta ja alue muuttuu rauhattomaksi, on mahdollista, että porot eivät pysy alueella myöskään syksyllä. Myös Suomesta on paliskunnista havaintoja siitä, että porot eivät laidunna tuulipuiston alueella keväällä tai kesällä vasojen kanssa.</p> <p>Porojen siirtyminen uusille alueille johtaa siihen, että poronhoito tulee järjestää alueella uudelleen, mikä vaatii työtä ja mahdollisesti uusia poronhoidon rakenteita. Esimerkiksi Oijärven paliskunnasta on kokemuksia vaikeutuneesta ja lisääntyneestä työstä. Paliskunnan kannanottojen mukaan mm. Myllykankaan tuulipuisto on vaikeuttanut ja hidastanut poronhoitotöitä kesällä, kun metsät on hakattu voimaloiden ympäriltä ja porot ovat tulleet räkkäsuojaan alueelle ja hajonneet pienempiin parttioihin, joita on vaikeampi koota aitaan vasanmerkintää varten. Jos vasat jäävät merkitsemättä, niitä ei voida erottaa omistajansa omaisuudeksi esim. liikenne- tai petovahinkotilanteessa. Tällöin porosta saatava vahingonkorvaus tai teurastuotto ei tule poronhoitajalle.</p> <p>Tuulipuistohanke tuo alueelle uusia ja parannettuja teitä. Tällaiset tiet herättävät muiden kulkijoiden kiinnostuksen, mikä lisää rauhattomuutta alueella. Myös metsästyspaine alueella voi lisääntyä teiden rakentamisen ja parantamisen vuoksi. Etenkin syksyllä metsästysaikaan hirvikoirat häiritsevät, laukottavat ja repivät poroja. Tämän seurauksena poroja voi siirtyä enemmänkin alueille, mihin ne eivät saisi mennä, kuten viljelyksille. Paliskunnissa on havaintoja myös liikennevahinkojen lisääntymisestä metsäautoteillä, missä liikenteen nopeudet kasvavat.</p> <p>Laidunten vähentyessä, pirstoutuessa ja käytettävyyden heiketessä muuten, porojen laidunnuspaine lisääntyy</p>	

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

31.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>muilla alueilla ja laitumet kuluvat epätasaisesti. Tämä voi johtaa siihen, että porojen teurastuotto (vasaprocentti) alenee, teuraspainot alenevat ja porotalouden lihan- tuotto kärsii. Toisaalta poroja voidaan joutua ottamaan lisäruokinnan piiriin entistä aiemmin, jos ne pyrkivät läh- temään normaaleilta laidunalueiltaan pois tai jos ne eivät saa tarpeeksi ravintoa kuluneilta laidunalueilta. Aikaistu- nut lisäruokinta tarkoittaa lisäkustannuksia ja elinkeinon kannattavuuden heikkenemistä edelleen. Hanke voi ai- heuttaa porojen siirtymisen alueille, missä ne aiheuttavat haittaa esimerkiksi viljelyksille tai vakituiselle asutuk- selle. Tämä on poronhoitolaissa kiellettyä, joten palis- kunnalle aiheutuu lisätyötä ja kustannuksia porojen siir- tämisestä, vahinkojen estämisestä ja korvaamisesta. Li- säksi aiheutuu ristiriitoja asukkaiden kanssa.</p> <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelma</p> <p>Kaavassa on selvitettävä sen vaikutukset niin laajasti kuin niitä arvioidaan olevan. OAS:n mukaan poronhoi- toon kohdistuvia vaikutuksia ei aiota arvioida lainkaan. Tämä on merkittävä puute ja tulee korjata. Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset kuitenkin aiotaan arvioida hank- keen YVA-ohjelman mukaan. Selvityksen nykytilanku- vauksen, vaikutusten arvioinnin ja haittojen estämis- ja lieventämiskeinojen sekä vaikutusten seurannan kartoi- tuksen tulee olla asianmukainen ja riittävä. Selvityksessä tulee arvioida yhteisvaikutukset muiden tuulivoima- ja voimajohtohankkeiden kanssa. OAS ei tunnista kaupun- gissa vireillä olevaa Pärjän ja Kivarin tuulivoimahanketta (kuva 5.7), josta aiheutuu Pudasjärven paliskunnalle yh- teisvaikutuksia Aittovaaran hankkeen kanssa. Yleisesti Pudasjärven paliskunta pitää puutteena sitä, ettei hank- keen YVA:ssa aiota arvioida hankkeen kokonaisvaikutuk- sia, vaan hankkeen vaatima voimajohto on jätetty selvi- tysten ulkopuolelle. Tämä on epäasiallista ja paliskunta katsoo, ettei hankkeen osayleiskaavaa saa hyväksyä en- nen kuin sen kokonaisvaikutukset on arvioitu. Kun vaiku- tuksia ei arvioida YVA:ssa, vaikutusten kokonaisuus on arvioitava kaavassa.</p> <p>Maakuntakaava edellyttää, että alueen poronhoidolle ai- heutuvia haittoja tulee estää, lieventää ja kompensoida ja sen edellytykset toimia alueella tulee turvata.</p> <p>Pudasjärven paliskuntaa ei ole merkitty OAS:ssa kaavan osallisiin, mitä paliskunta pitää merkittävänä puutteena. Myöskään paliskuntien kanssa käytäviä neuvotteluita ei ole suunniteltu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Sitä tulee täydentää. Paliskunnan kanssa tulee neuvo- tella asianmukaisesti ja oikea- aikaisesti hankkeen YVA- menettelyn aikana ja kaavasta viimeistään sen ehdotus- vaiheessa.</p>	<p>Lisätään poronhoi- toon kohdistuvien vaikutusten arviointi OAS:aan.</p> <p>Lisätään Pudasjärven paliskunta kaavan osalliseksi.</p> <p>Lisätään neuvottelut paliskuntien kanssa OAS:aan.</p>

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

31.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	Pudasjärven paliskunta vastustaa alueen yleiskaavoittamista tuulivoimalle, sen poronhoidolle aiheuttaman kohtuuttoman haitan vuoksi. Hankealue sijoittuu paliskunnan poronhoidolle erittäin tärkeälle alueelle, rauhallisille laidunalueille ja porojen vasama-alueelle. Mikäli hanke kaikesta huolimatta etenee, paliskunnan kanssa tulee sopia haittojen estämisestä ja kompensoimisesta ennen kaavan hyväksymistä.	
9 L09 Metsähallitus	Lausuntonaan Metsähallitus viittaa hankkeen YVA-ohjelmasta antamaansa lausuntoon (MH 2582/2023, 27.4.2023), jossa esiin tuodut asiat tulee huomioida myös Aittovaaran tuulivoimayleiskaavan valmistelussa. YVA-ohjelmaa koskeva Metsähallituksen lausunto on toimitettu tiedoksi Pudasjärven kaupungille sähköpostitse 27.4.2023.	Merkitään tiedoksi
10 L10 Suomen Erillisverkot Oy	Viitaten lausuntopyyntöönne 31.3 .. 2023 koskien Aittovaaran tuulivoimahanketta. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.	Merkitään tiedoksi
11 L11 Fingrid Oy	Fingridin näkemyksen mukaan liityntäpisteenä tulisi tarkastella suunniteltua Vuoton sähköasemaa. Lausumme mielellämme jatkossa hankkeen eri vaiheista. Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta. Pyydämme lähettämään meille tietoa hankkeen etenemisestä.	Pyydetään lausunnot Fingridiltä kaavan jatkovaiheissa.
12 L12 Caruna	Nykyinen jakeluverkko ja suurjännitteinen jakeluverkko Tuulivoimapuiston kaava-alueella ei sijaitse Caruna Oy:n jakeluverkkoa. Caruna Oy:n suurjännitteisen jakeluverkon 110 kV:n Haapakoski - Pudasjärvi -johto sijaitsee n. 6 km pohjoiseen kaava-alueen pohjoisreunasta. Sähköntuotannon liitettävyyys Caruna Oy:n suurjännitteiseen jakeluverkkoon Merkittävää uutta sähköntuotantoa ei nykytilanteessa ole liitettävissä Caruna Oy:n suurjännitteiseen jakeluverkkoon Pudasjärvellä. Tuotannon liittäminen Caruna Oy:n verkkoon vaatisi merkittäviä muutoksia Fingridin 400 kV:n kantaverkkoon, sekä Caruna Oy:n 110 kV:n suurjännitteiseen jakeluverkkoon. Muuta huomautettavaa Caruna Oy:llä ei ole muuta huomautettavaa osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.	Merkitään tiedoksi.

Mielipiteet

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
13 M01 Yksityishenkilö	<p>Aittovaaran tuulivoimahanke aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia sekä hankealueella että sen ympärillä.</p> <p>Maisema haitta, valo- ja välkehaitta, meluhaitta, luontohaitat sekä muut haitat ovat merkittäviä. Vapaa-ajan vietto häiriintyy ja luonnon virkistyskäyttö ei ole enää ennallaan. Esitän, että Aittovaaran tuulivoimaosayleiskaavan tekemisestä luovutaan välittömästi. Esitän myös hankkeen täydellistä hylkäämistä vaihtoehdon "VEO Hanketta ei toteuteta" mukaan.</p>	<p>OAS:ssa on kerrottu, miten kaavan vaikutukset arvioidaan. Kaavan vaikutukset arvioidaan kaava-selostuksessa.</p>
14 M02 Yksityishenkilöt (6 henkilöä)	<p>Perikuntamme maat sijaitsevat suunnitellun eteläisimmän tuulivoimapuiston naapuritontilla ja vastustamme, että tuulivoimapuistoa rakennettaisiin näin lähelle maitamme (kiinteistötunnukset poistettu julkisesta versiosta). Maa-alueitamme käytetään metsästykseseen, marjastukseen sekä metsätöihin, joten maa-alueiden ja lähialueiden soisi pysyvän jatkossakin samanlaisena.</p> <p>Hetekylän asuinalueen asukkaiden toivoisi saavan elää myös jatkossa maaseutumaisessa ympäristössä, jossa ei tuulivoimapuistojen valot ja äänet häiritsisi asukkaiden elämää.</p> <p>Toivommekin, että kaupunki huomioisi kuntastrategian mukaan myös Hetekylän niin, että kylä säilyisi elinvoimaisena kylänä ja siellä olisi viihtyisä asua edelleenkin->asukas on ykkönen.</p>	<p>Kyseiset alueet jäävät kaava-alueen rajalle sen ulkopuolelle. OAS:ssa on kerrottu, miten kaavan vaikutukset arvioidaan. Kaavan vaikutukset arvioidaan kaava-selostuksessa.</p>
15 M03 Yksityishenkilö	<p>Pyydän teitä harkitsemaan Aittovaaran tuulivoimahankkeen osalta hankealueen pienentämistä niin että keskeisen kyläalueen asukkaille ja maanomistajille koituvat haitat olisivat mahdollisimman pieniä. Tähän voidaan päästä esimerkiksi niin että eteläisimmät kolme tuulimyllyä, jotka ovat lähimpänä kylää (kartassa Jurvasenkuiva), poistetaan suunnitelmasta ja hankealueen eteläraja asetetaan kulkemaan pohjoisemmassa tältä osin.</p> <p>Suunnitelman mukaan eteläisin ja kylää lähimpänä oleva tuulimylly sijaitsisi Laitamaassa, tilan (kiinteistötunnus poistettu julkisesta versiosta) alueella, joka kuuluu tällä hetkellä vanhemmilleni. Tulevana maanomistajana vastustan sen sijoittamista Laitamaan alueelle.</p> <p>Koen että kyseisellä alueella tuulimyllyistä ja niitä varten rakennetuilla suurilla teillä että sähkölinjoilla koituu minulle haittaa hirven- ja pienriistan metsästyksen, sekä suvun omistuksessa olevan metsän virkistysarvon että maisema-arvon menetyksen kautta.</p> <p>Pudasjärven kaupungilta toivon oikeudenmukaista kaavoituspolitiikkaa selkein pelisäännöin tuulivoiman suhteen. Tuulivoimaa tullaan rakentamaan vielä pitkään jopa ehkä seuraavat 20-40-vuotta ja kestävä kehityksen</p>	<p>OAS:ssa on kerrottu, miten kaavan vaikutukset arvioidaan. Kaavan vaikutukset arvioidaan kaava-selostuksessa.</p>

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

31.5.2024

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>sekä huoltovarmuuden osalta se onkin hyvä energiantuotantotapa. Kunnat saavat siitä tuloja paikkaamaan huoltosuhteen kurittamaa talouttaan, mutta jääkö asukkaat maksumiehiksi?</p> <p>Arvelen, että nyt olisi kaavoituksessa maltti valttia. Tuulivoiman osalta on menossa alun villit vuodet, joissa yritykset pyrkivät toimimaan nopeasti ja löytämään mahdollisimman suotuisat ehdot toiminnalleen sekä varmistaa ne pitkällä vuokrasopimuksella. Tämä luonnollisesti ennen kuin tulevaisuudessa siintävä kansallisen tason lainsäädäntö, uudet energiantuotantotavat kuten fuusio, aurinkosähkön tehokas varastoiminen tai kansalaisten kokemuksista mahdollisesti kumpuava vastustus rajoittavat uuden tuulivoiman rakentamista.</p> <p>Lisäksi vuokra-sopimusten hintojen vertailu on vielä hankalaa koska jokainen maanomistaja on tämän uuden asian kanssa yksin ja ensimmäistä kertaa "pappia kyidissä". Luultavasti maanomistajat ja samoin myös kunnatkin voisivat neuvotella paremmat sopimukset yhtiöiden kanssa kunhan tilanne vakiintuu, tieto lisääntyy sekä mahdollisuus kilpailuttaa yhtiöitä paranevat. Uudet nykyistä suotuisimmat liiketoiminta- tai tulonmuodostusmallitkaan eivät liene mahdottomia - olemmehan saaneet seurata alustatalouden voittokulkua majoitus- ja henkilö- kuljetusliiketoiminnassa.</p> <p>Kuulin maaliskuun tilaisuudessa että kaupunki on muodostamassa tuulivoimastrategiaa. Uskonkin että otatte siinä huomioon riittävät suojaetäisyydet asutukseen nykyisen, myös yli 2km de facto määrän tai ehdot, joilla haetaan parempaa tuottoa asukkaille että kunnalle oikeudenmukaisin ehdoin. Olisiko mahdollisuutta neuvotella korvauksista myös vuokra-ajan puitteissa säännöllisesti sekä varmistaa että yhtiöt sijoittavat rahastoon varat, joilla alue voidaan siivota ja ennallistaa alue puiston lakkautta toiminnasta. Tämähän voi tulla yllättäen vastaan vaikkapa operaattorin konkurssin tai leväperäisen toiminnan takia, jolloin sopimus on oltava purettavissa ja haitat minimoitavissa.</p>	<p>2 kilometrin suojaetäisyys asutukseen on otettu huomioon tuulivoimaloiden sijoittelussa.</p>
<p>16 M04 Yksityishenkilö</p>	<p>Ilmoitan vastustavani Aittovaaran tuulivoimahanketta ja tuulivoiman osayleiskaavaa seuraavista syistä: Maisemahaitta, luontohaitta, kiinteistöhaitta, terveyshaitta</p> <p>Maisemahaitta: Tornien suuren korkeuden vuoksi maisema haitta on ilmeinen ja kauas näkyvä. Välkkyvät valot, siipien liike. Täysin sopimattomat metsäluonnon keskelle.</p> <p>Luontohaitta: Olen vakuuttunut siitä, ettei mikään liikkuva elämä voi viihtyä kunkin voimalan ympäristössä niiden aiheuttaman kuuluvan ja ihmiskorvin kuulumattoman äänen, jonka</p>	<p>OAS:ssa on kerrottu, miten kaavan vaikutukset arvioidaan. Kaavan vaikutukset arvioidaan kaavaselostuksessa.</p>

Mielenpiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>eläimet kuulevat, vuoksi. Sellaisessa äänimaisemassa villieläin ei pysty havainnoimaan petoeläimiä. Toisaalta ei petoeläinkään voi saalistaa normaalisti. Hankkeen vaikutusalueella on aikaisemmin ilmoitettujen toimijoiden lisäksi ainakin seuraavat hirvenmetsästystä harrastavat ryhmät: Väättäjän, Raution, Puurusen porukat, Hetejärven metsästysseura, Jurvasen hirviporukka, Seulan metsästysseura, Viinikosken erä. Eräille porukoille hankkeen vaikutus on erityisen suuri, koska hankealueen läpi kulkee osin hirvien kevät- ja syysmuutto. Erityisesti syysmuutto etelään päin on tärkeä, koska siitä saadaan joka syksy kaadettua useita hirviä. Jos hanke toteutuu, hirvet joutuvat hakemaan muita reittejä, jolloin osa porukoista tulee kärsimään hirvipulasta. Muuttoliike tulee tuhoutumaan myöskin voimaloiden siipiin.</p> <p>Kiinteistöhaitta: Hankealueen ja ympäristön kiinteistöjen arvot tulevat, ellei romahtamaan, niin ainakin laskemaan, vastaväitteistä huolimatta.</p> <p>Terveyshaitta: Jo nyt tiedetään tuulivoimaloiden läheisyyden aiheuttavan lasten aivojen kehityshäiriöitä sekä aikuisväestöllä lisääntyvää sydäninfarktivaaraa. Nimenomaan ihmiskorvin kuulumattomat äänet ovat elimistölle vaarallisia. Lisäksi moninaisia muita vaivoja aiheutuu pitkienkin matkojen päässä asuville. Jos esimerkiksi joku lapsi saa syntymässä neron geenit, mutta jää tuulivoiman läheisyyden takia tavalliselle tasolle, niin onhan se suuri tappio Suomella ja maailmalla. Tätä tulisi ajatella valtakunnallisella tasolla. Jo ennestään sydänvaivoista kärsiville (joihin allekirjoittanutkin kuuluu) tuulivoiman läheisyys merkitsisi käytännöllisesti katsoen hidasta kuolemantuomiota. Varsinaiset terveysriskitkin selviävät vasta kymmenien vuosien kuluttua. Kysynkin onko meillä vara panna pientäkään osaa väestöstä alttiiksi tuntemattomille terveysriskeille?</p> <p>Matkailu: En pysty kuvittelemaan, että kukaan matkailija, etenkin ulkomaalainen, tulisi ihailemaan hirviömäisiä rakennelmia.</p> <p>Muu virkistyskäyttö: Metsästys tulee hiipumaan tuulivoima-alueella, koska ei hän siellä tule olemaan mitään metsästettävääkään. Tuskin marjastuskaan tulee olemaan miellyttävää voimaloiden läheisyydessä äänien ja torvien pelottavuuden vuoksi.</p> <p>Jälkikirjoitus: Kun hankkeen suunnittelija teettää haittatutkimuksen, niin tulee hakematta mieleen, voiko tulla</p>	<p>Lisätään osallisiin metsästysryhmät.</p>

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

31.5.2024

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>tilannetta, että "sen lauluja laulat, jonka leipää syöt". Lisäkommenttina mainitsen, että alkuperäinen pelkästään Aittovaaraan ja lähietäisyydelle kohdistuva hanke olisi ollut paremminkin hyväksyttävissä, koska etäisyys vakituiseen asutukseen olisi ollut huomattavasti pitempi ja siten mahdolliset haitat pienempiä. Tosin hirvet siinäkin vaihtoehdossa olisivat joutuneet muuttamaan hieman muuttoreittejään.</p> <p>Hetejärvellä syntyneenä ja koko ikäni eläneenä, sekä Pudasjärven kuntaan ja kaupunkiin veroja maksaneena, olen aina luullut, että kunnan ja kaupungin tehtävänä on asukkaidensa kaikinpuolisen hyvinvoinnin ja paremman elämän edistäminen. Toivottavasti en joudu sitä käsitystäni muuttamaan. Vastustan siis jyrkästi alkuperäisen Aittovaaran hankkeen laajentamista vakituisen asutuksen läheisyyteen.</p> <p>Paremman elämän toivossa ilman tuulivoiman läheisyyttä.</p>	
17 M05 Yksityishenkilöt (2 henkilöä)	<p>Emme hyväksy Aittovaaran tuulipuistohanketta meidän kotitiloillemme:</p> <p>(kiinteistötunnukset poistettu julkisesta versiosta)</p> <p>Olemme ostaneet tilat perikunnilta, jotta tilat säilyisivät yhtenäisinä lapsillemme. Olemme hoitaneet metsiämme koko ajan. Ne ovat meidän virkistysaluettamme, johon olemme tehneet useita laavujakin. Paikan täytyy pysyä luonnollisena, jotta siellä pärjäävät ihmiset, metsän eläimet ja porot.</p> <p>Saatte poistaa tuulivoiman osayleiskaavasta ja tuulivoiman hankesuunnittelusta meidän maat. Nehän eivät kuulu muutenkaan Aittovaaraan. Suunniteltu alue ulottuu Juurikantiehen saakka omistamiemme maiden kautta, ja siitä aiheutuisi suurta haittaa. Juurikantiekkin on sekä aika kaukana Aittovaarasta.</p> <p>Aittovaarassa on myös meillä niittypalstoja 2 kpl (kiinteistötunnukset poistettu julkisesta versiosta), ja 1 kpl (kiinteistötunnus poistettu julkisesta versiosta) tilalla, niistä voimme neuvotella, ei muita. Kiitos!</p> <p>Miksi massiivinen 29:n voimalan tuulipuisto suunnitellaan näin lähelle asutusta?</p> <p>Saimme viime viikolla 40 sivua papereita Tuulialfa Oy:ltä, joissa kerrottiin suunnittelusta Aittovaaran tuulivoimahankkeesta Hetekylään. Tämä yllätti meidät täysin negatiivisesti. Miksi massiivinen 29:n voimalan tuulipuisto suunnitellaan näin lähelle vanhaa asutusta?</p>	<p>OAS:ssa on kerrottu, miten kaavan vaikutukset arvioidaan. Kaavan vaikutukset arvioidaan kaava-selostuksessa.</p>

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

31.5.2024

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>Saimme myös Pudasjärven kaupungilta kirjeen, jossa kerrottiin, että kaupunki laatii osayleiskaavaa tuulivoimalle Hetekylään. Alueen laajuus on 3050 ha. Eikö kaupungilla ollut strategiassa mm. kylien aitous ja luonnonmukaisuus sekä elämyksellisen luontomatkailun kehittäminen? Siihen eivät 300 m korkeat tuulimyllyt tai laajat teollisuusalueet sovi.</p> <p>Olemme tottuneet asumaan ja mökkeilemään maaseudun rauhassa. Nyt näyttää siltä, että kuka täällä Hetekylässä tulevaisuudessa viihtyy melun, häiriön, maisemahaittojen ja valosaasteen keskellä.</p> <p>Hetekylän asutus alkaa 1500-luvulta alkaen. Vanhimmat talot ovat Oinas, Rautio, Paavola ja Pätsi eli Jurvanen. Isojaon aikana v. 1871 saatiin uudistiloja ja niitä oli jo 51 kpl, mukaan lukien Taipale, Parkkinen ja Väätäjä. Talot rakennettiin kuivemmille paikoille näin alavassa kutasaviperäisessä maastossa. Näillä paikoilla asutaan ja mökkeillään edelleen. Asuttavia talouksia on noin 100, asukkaita noin 250 ja mökkejä noin 200. Kyse ei siis ole pelkästään Aittovaarasta. Oheisesta Tuulialfa Oy:n tekemästä kartasta näkyy, että osa Hetekylän asuintaloista sijaitsee vain reilun kilometrin päässä tuulivoimapuistoalueesta. Tuulivoimaa ei pidä rakentaa asutusalueiden läheisyyteen.</p> <p>Kyläläiset ovat ahkeroineet, kasvattaneet lapsia, tehneet peltoja, hoitaneet karjaa ja harjoittaneet erilaisia elinkeinoja. Osa kyläläisistä viettää ansaittuja eläkepäiviä maaseudun rauhassa. Hetekylän alueella toimii aktiivisesti myös kaksi paliskuntaa: Kollaja ja Pudasjärvi.</p> <p>Hirvenpyynti on tärkeä joka syksyinen harrastus, joka kerää metsästäjät yhteen kylältä ja eri paikkakunnilta. Myös muuta metsästystä harrastetaan. Hirviporukoita on mm. Väätäjän, Raution, Heikkilän, Jurvasen, Seulan, Keinäsen ja Viinikosken alueilla. Hirvet saattavat kaikota suurten myllyjen takia ja rajoittaahan se metsästysalueitakin.</p> <p>Tuulivoimapuisto vaikuttaa rakennusaikana ja sen jälkeen hirviin, poroihin, lintuihin ja kaikkiin muihinkin eläimiin muuttamalla niiden elinalueita ja luonnollisia kulkureittejä. Vilkkuvat valot, melu ja heijastukset haittaavat eläimiä ja ihmisiä. Alueen kasvillisuus ja luontotyypit eivät säily ennallaan, eivät myöskään marjamaastot.</p> <p>Eikö Hetekylä ole jo saanut kärsiä tarpeeksi: Järvet on kuivattu, turpeet on kaivettu soista ja poltettu, Viinivaaran vettä havitellaan sekä vielä tehtäisiin tuulivoimaloita!</p>	

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>Vireillä olevassa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmasto- vaihemaakuntakaavan valmisteluaineistossa esitetään tuulivoiman ja sähkönsiirron kokonaisuus erillisellä teemakartalla, jossa on huomioitu sähkönsiirtoverkkoon ja kapasiteettiin liittyvät ominaisuudet (kuva 4). Voimassa olevassa maakuntakaavassa on hankealueen itäpuolelle merkitty pääsähköjohdon yhteystarve (punainen katkoviiva). Merkinnällä on osoitettu sähköverkon pitkän aikavälin kehittämistarpeet sekä kaavan laatimisvaiheessa toteutumiseltaan epävarmojen tuulivoima-alueiden sähkönsiirtoyhteydet.</p> <p>Ympäristövaikutusten arviointohjelmassa todetaan että "Sähkönsiirron ympäristövaikutusten arviointi toteutetaan erillisenä hankkeena, koska <u>sähkönsiirto toteutetaan yhdessä muiden tuulivoimahankkeiden kanssa</u>. Sitema Oy on valittu sähkönsiirto YVA-konsultiksi ja Tuulialfa on hankevastaava." Muut tuulivoimahankkeet tarkoittanevat saman siirtoyhteyden läheisyyteen määriteltyjä hankealueita eli Oulun Mustasuo ja Utajärven Tynnyrikorpi. Tynnyrikorven status on "YVA-menettely" ja Mustasuon status on "esisuunnittelussa". Arviointiohjelmassa annetaan vahvasti ymmärtää, että nämä muut hankkeet toteutuvat ja sähkönsiirto toteutetaan Aittovaaran hankkeen kanssa yhdessä. Tuulialfalla on ilmeinen intressijääviys toteuttaa ympäristövaikutusten arviointi, koska arvioinnin tuloksen perusteella voidaan myötävaikuttaa myös sähkönsiirron vaikutustenarvioinnin toteutumiseen eli toisin sanoen Tuulialfa työllistyy uuden hankekokonaisuuden puitteissa.</p> <p>Lisäksi on huomioitava, että mikäli siirtolinjat toteutuvat, niiden alle jäävien maa-alueiden maanomistajat joutuvat epäreiluun ja kohtuuttomaan tilanteeseen joutuessaan pakon edessä luopumaan maa-alueistaan joko myymällä tai viime kädessä jopa pakkolunastus menettelyn kautta. Maanomistajia tulisi tässä vaiheessa lähestyä ja tiedottaa mahdollisesta sähkönsiirtoyhteyden toteuttamisesta.</p> <p><u>Pohjavesialueet ja arvokas harjualue</u></p> <p>Kaavaa ollaan laatimassa alueelle, jonka pohjoispäädyssä sijaisee pohjavesialue. Samoin kaava-alueen pohjois-, länsi- ja eteläpuolella sijaitsee tärkeä pohjavesivyöhyke. Kaava-alueen eteläpuolella kulkee lisäksi arvokas vesistö. Kaavamääräyksissä todetaan pohjavesialueesta seuraavaa: "Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankintaa varten tärkeät (1 luokka/ 1-luokka) ja vedenhankintaan soveltuvat (11 luokka)/ muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat (2-luokka) pohjavesialueet. Suunnittelumääräykset: Pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskiä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai riskien syntyminen on estettävä riittävillä vesiensuojelutoimenpitein. Alueella tulee huolehtia</p>	

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta."</p> <p>Tärkeistä pohjavesialueista todetaan: "Merkinnällä osoitetaan laajoja, useista pohjavesialueista muodostuvia vyöhykkeitä, jotka soveltuvat pohjaveden ottamiseen maakunnallista tai seudullista tarvetta varten." Arvokkaan vesistön suunnittelumääräys: "Maakuntakaavassa av-merkinnällä osoitettujen vesistöjen tilaan vaikuttavat toimenpiteet on suunniteltava siten, ettei vesistöjen luonnon- tai kalatalousarvoja vaaranneta."</p> <p>Arviointisuunnitelmassa todetaan, että hankealueelle sijoittuu Aittovaara-Laattaikon pohjavesialue {11615184} sekä tämän itäosaan sijoittuu osittain Iso Marikaisvaaran pohjavesialue {16615185). Aittovaara- Laattaikko on muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue (2-lk). Pohjavesialueen kokonaispinta- ala on 2,55 km², josta varsinainen muodostumisalue 1,31 m². Iso Marikaisvaara on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (IE-lk). Pohjavesialueen kokonaispinta-ala on 8,08 km², josta varsinainen muodostumisalue 4,32 m². Muodostumat ovat osa laajaa saumamuodostumaa. Niiden vettäjohtavia syvempiä kerroksia peittää pinnalta parin metrin paksuinen moreenikerros. Massiivisen tuulivoima-alueen toteuttaminen osittain pohjavesialueelle ja sen välittömään läheisyyteen aiheuttaa merkittävän pilaantumis- ja muuttumisriskin alueen pohjavesille. Kaavoitus tulee tämän vuoksi keskeyttää viipymättä.</p> <p>Kaava-alueen kaakkoisosaan on voimassa olevaan maakuntakaavaan osoitettu arvokas harjuaalue. Kaavamääräyksissä "merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston hyväksymän valtakunnallisen harjujen- suojeluohjelman mukaiset harjuaalueet ja muut vähintään seudullisesti arvokkaat harjuaalueet. Suunnittelumääräys: "Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa niin, ettei maisema kuvaa turmella, luonnon merkittäviä kauneusarvoja, erikoisia luonnonesiintymiä tai muinaisjäänöksiä tuhota eikä luonnonoloissa aiheuteta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia." Massiivisen tuulivoima-alueen toteuttaminen turmelee alueen maisemakuvan peruuttamattomasti sekä aiheuttaa luonnonoloille huomattavia ja laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia. Kaavoitus tulee keskeyttää viipymättä.</p> <p>Poronhoidon kannalta erityisen tärkeä kohde tai aita sijaitsee hankealueen itäpuolella. Hankealue sijaitsee syyskierron kannalta merkittäväällä paikalla ja katkaisee toteutuessaan kulkuväylän. Hankealueen läpi on merkitty voimassa olevaan maakuntakaavaan kaksi syyskierron reittiä, joiden kautta porot kulkevat hankealueen eteläpuolella sijaitsevalle maakuntakaavaan merkitylle "paras tal-</p>	

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>vilaidunalue" -alueelle, jossa sijaitsee erotusaita ja porojen kokoamisalue. Tämä alue on jäkälä- ja talvilaidunaluetta. Hankealue on kokonaisuudessaan porojen kevät-laidunaluetta ja samalla myös vasama-alue.</p> <p>Hankkeen itäpuolella sijaitsee myös laaja porojen talvi- ja luppolaidunalue. Tutkitusti porot välttelevät tuulivoima-alueita ja siirtyvät mahdollisuuksien mukaan muille alueille. Tämä tarkoittaa lisääntyvässä määrin sitä, että porot väistävät ihmisten pihapiireihin ja muihin käyttötarkoituksiin varatuille alueille, kuten maatalouden käytössä oleville pelloille ja aiheuttavat haittoja alueen asukkaille. Laidunmenetykset kohdistuvat erityisesti porotaloutta harjoittavien elinkeinon ja siitä saataviin tuloihin. Aittovaaran hankealueella toimii kaksi paliskuntaa: Pudasjärven ja Kollajan paliskunta. Poronomistajia näissä paliskunnissa on yhteensä 128 henkilöä, joiden elinkeinon hanke toteutuessaan vaikuttaa. Puhutaan merkittävistä vaikutuksista niin itse elinkeinon kuin sen harjoittajien toimeentuloon ja työpaikkoihin. Toteutuessaan hanke aiheuttaa peruuttamattomia negatiivisia vaikutuksia niin poronhoidolle kuin alueella asuville. Poronhoidon kannalta myös muille laidunalueille on kaavoituksia käynnissä Pudasjärven kaupungin alueella, esimerkiksi Pärjänsuon alueella. Kokonaisvaikutukset poron hoidolle ovat halvauttavia ja kaavoitus tulee keskeyttää.</p> <p><u>Tiivistelmä ja muita huomioitavia huomioita:</u></p> <p>Hanke on voimassa olevan maakuntakaavan vastainen ja on sitä myös vireillä olevaan energia- ja ilmastovaihe-maakuntakaavaan nähden. Näin ollen kaavoitusta ei tule jatkaa, eikä hanketta hyväksyä miltään osin.</p> <p>Huomiot:</p> <p><i>OAS:ssa</i> ei ole otettu huomioon seuraavia alueen väestöön ja olosuhteisiin kohdistuvia vaikutuksia:</p> <ul style="list-style-type: none">- kiinteistöjen arvon lasku ja siihen liittyvät selvitykset- alueen pito-/vetovoima- melu- ym. muut arviointisuunnitelmassa mainitut mallinnokset eivät huomioi voimaloiden kokojen merkittävää kasvua, saati useiden kymmenien voimaloiden yhteisvaikutuksen kertautumista- lähdemateriaalit, joihin arviointisuunnitelmassa viitataan, ovat auttamatta vanhentuneita, eivätkä anna voimaloista tai voimala-alueen vaikutuksista totuudenmukaista kuvaa- ihmisiin kohdistuvia terveydellisiä vaikutuksia <p><i>Riippumatta</i> 12.4. järjestetystä keskustelu/kuulemistilaisuudesta hankkeisiin liittyen, tulee kaikille vähintään 10 kilometrin säteellä asuville, niin vakituksille kuin vapaa-ajan asukkaille, lähettää postitse selkeä tiedote ja kysely,</p>	<p>OAS:ssa on kerrottu, miten kaavan vaikutukset arvioidaan. Kaavan vaikutukset arvioidaan kaava-selostuksessa.</p> <p>YVA-menettelyssä on toteutettu asukaskysely.</p>

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>mitä mieltä hankkeesta ovat ja mitä vaikutuksia sen mahdollisella toteutumisella heidän nähdäkseen on.</p> <p>Yksiselitteisesti Aittovaaran tuulivoima hanke ja sen kaa-voitus tulee keskeyttää välittömästi eikä hanketta tule alueelle toteuttaa.</p>	
<p>19 M07 Yksityishenkilö</p>	<p>Pyydän, että Aittovaaran tuulivoimaosayleiskaavan tekemisestä luovutaan välittömästi. Aittovaaran tuulivoimahanke aiheuttaa massiivisia negatiivisia sosiaalisia, kulttuurisia, elinkeino- ja luontovaikutuksia rakentamisen aikana, käytön aikana sekä käytöstä poistamisenkin aikana. Lähes kaikki tässä kannanotossa esiin tulevat asiat liittyvät ihmisiin, arkielämään, kulttuuriin ja luontoon. Tuulivoimahanke vaikuttaa negatiivisesti sekä itse alueeseen että sitä ympäröivään alueeseen. Tuulivoimahankkeen sosiaaliset ja luontovaikutukset ovat kestäättömiä. Esitän sekä tuulivoiman osayleiskaavan että Aittovaaran tuulivoimahankkeen täydellistä hylkäämistä YVA-raporttissakin olevan vaihtoehdon "VE0 Hanketta ei toteuteta" mukaan. Alla perusteluja ja kommentteja eri otsikoin varustettuna.</p> <p>Pudasjärven kuntastrategia korostaa luonnonläheisyyttä ja kyliä</p> <p>Pudasjärven kuntastrategiassa 2022-2030 pääperiaate on "Pudasjärvi on aito luonnonläheinen kyliensä kaupunki, joka perustaa menestyksensä omiin vahvuuksiinsa". Aittovaaran tuulivoimahanke ja osayleiskaavan tekeminen vaarantavat tämän pääperiaatteen.</p> <p>Samassa kuntastrategiassa mainitut strategiset menestystekijät ovat:</p> <p><i>1. Asukaslähtöiset ja monipaikkaisuutta tukevat palvelut, 2. Elinvoimaiset kylät, 3. Ketterä kuntakonserni, 4. Moderni puuteollisuus ja uusiutuva energia, sekä 5. Elämyksellinen luontomatkailu ja monipuolinen elinkeinorakenne.</i></p> <p>Aittovaaran tuulivoimahanke on lähes joka kohdan vastainen. Vain yhtä asiaa ajamalla ei saavuteta strategian kokonaistavoitetta.</p> <p>En näe <i>"asukaslähtöisyyttä"</i>, tai sitä miten kylät pysyvät asuttuina ja elinvoimaisina, kun ihmisten muuttopako alkaa ja asuntojen hinnat romahtavat. Miten saamme <i>"merkityksellistä ja terveellistä elämää"</i>, kun tuulimyllyjen tiedetään aiheuttavan vähintäänkin stressiä melu- ja äänihaittojen vuoksi, eikä terveyshaittoja voida poissulkea lähialueen ihmisille ja eläimille.</p> <p>Toivottavasti kaupunki nojaa strategiaansa, jossa elinvoimaisten kylien kohdalla ensimmäisenä kohtana on: <i>Pudasjärvi on kylämyönteisyyden edelläkävijä ja ymmärtää kylien merkityksen laajassa pitäjässä.</i> Tämä tarkoittaa</p>	<p>Hankkeen vaikutuksia arvioidaan kaava-selostuksessa ja YVA-selostuksessa.</p>

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

31.5.2024

Mielenpiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>mielestäni sitä, että kylien asukkaita ja mökkiläisiä kuunnellaan ja ymmärretään heidän merkityksensä kunnan toimijoina ja veronmaksajina. Syrjäkyläisten ihmiset on helppo unohtaa pitkien välimatkojen taakse. Ei myöskään ole kenenkään etu, että kylissä ajaudutaan ristiriitoihin ja kärsitään henkisestä stressistä tuulivoimahankkeiden takia. Tässä tulee väkisinkin vastakkainasettelua kyläisten sekä taajaman asukkaiden välille. Toiset kuntalaiset joutuvat kärsimään tuulivoimahaitoista raskaasti, toiset eivät.</p> <p><i>Moderni puuteollisuus</i> on yksi kehittämiskohde, jota voitaisiin miettiä vähän enemmän. Samassa kohdassa puhutaan <i>uusiutuvasta energiasta</i>. Vaikka tarvitsemme uusiutuvaa energiaa, ei sitä kannata ottaa Pudasjärvellä käyttöön hinnalla millä hyvänsä. Uusiutuva energia voi tarkoittaa paljon muutakin kuin tuulivoimaa asutuksen läheisyydessä. Jos nyt tehdään huonoja kaavoitus- ja lupapäätöksiä, niin siitä jälkipolvet maksavat kalliisti luonnon ja asumisviihtyvyyden menettämisenä.</p> <p>Sähkömaksut eivät Pudasjärven asukkailla tule pienenevänsä tuulimyllyjen ansiosta. Voitot menevät kansainvälisille suuryhtiöille, kuten tähänkin asti. Tuulivoima on osakkeenomistajille hyvä sijoitus ja siksi tuulivoimahankkeita ja kaava-alueita ajetaan niin voimakkaasti läpi kunnissa. Kannattaa miettiä myös haittapuolia, joita jää tänne pohjoiseen, kun hyödyt valuvat muualle.</p> <p>En myöskään näe miten on mahdollista antaa matkailijoille <i>elämysellistä luontomatkailua</i>, kun tuulimyllyt ovat pilanneet luontokokemuksen sekä visuaalisesti että melullaan. Luontomatkailussa tarvitaan koskematonta luontoa ja elämyksiä, ja myös hiljaisuus on elämys. Monipuolinen elinkeinorakennekin taitaa kärsiä, kun poronhoito ja luontomatkailu joutuvat vaikeuksiin.</p> <p>Tässä ei ole kyse vain yhdestä kylästä vaan useammasta, sillä vaikutukset ulottuvat laajalle ympäristöön. Jos me <i>"elämme luonnosta"</i>, sitä ei saa tuhota vaan miettiä miten sitä voi kestävästi hyödyntää. En aio ihan joka kohtaa strategiasta käydä läpi, sillä näistä taitaa tulla selväksi mitä tarkoitan. Aittovaaran tuulivoimahanke ja osayleiskaavan laatiminen ei ole oikea tapa edistää kyläisten hyvinvointia.</p> <p>Aittovaaran tuulivoimahankealueen maanomistajistakin osa asuu muualla kuin Hetekylässä tai alueen vaikutusalueella. Muualla asuvana on helppo nähdä vain hankkeen myönteiset puolet eikä välittää negatiivisista vaikutuksista alueen asukkaisiin ja mökkiläisiin sekä virkistyskäyttäjiin.</p>	

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>Suunnitellut tuulivoimala myllyt ovat Suomen korkeimpia, noin 300 m korkeita ja niistä ei ole kokemusta. Seudullisen kokoluokan (yli 7 voimalaa) tuulivoimapuistojen toteuttaminen edellyttää kaupungin oman päätöksen lisäksi myös merkintää maakuntakaavassa. Aittovaaran suunnitelmassa 26-29 tuulivoimalan rakentaminen ylittää seudullisen kokoluokan heittämällä, puhumattakaan muista Pudasjärvelle suunnitelluista hankkeista. Kaupungin omassa tuulivoimaselvityksessä alueita on kartoitettu jo 51 kpl, joista potentiaalisia on viitisen kappaletta.</p> <p>Mitään takeita siitä ei ole, etteikö kaupunki joudu maksumieheksi, jos tuulivoimayhtiöt eivät toimikaan niin kuin piti tai ajautuvat konkurssiin. Ympäristöhaitat ainakin jäävät meidän kontollemme. Suomessa ei ole voimassa olevaa tuulivoimalakia, jossa tuulivoimasopimuksia ja maanomistajien etuja olisi säädelty. Tuulivoimayhtiöt tiedottavat mitä haluavat ja tarjoavat sekavia sopimuksia. Ala on aikamoinen viidakko raivattavaksi ja mainos puheita ei säästellä.</p> <p>Tiedottaminen Aittovaaran tuulihankkeen sekä muiden hankkeiden vaikutusalueen asukkaille ja mökkiläisille pitäisi olla tiivistä ja heihin pitäisi ottaa suoraan yhteyttä. Mielipiteiden selvittäminen ja oikean tiedon jakaminen ajoissa olisi tärkeää. Esimerkkinä se, että Aittovaaran hankealue oli alun perin paljon pienempi. Osa maanomistajista on tehnyt päätöksensä puutteellisin tiedoin. Olen kokenut, että objektiivisen tiedon hankkiminen tuulivoima-asioista on vaikeaa ja aikaa vievää. Päätöksenteon ja lupa prosessien ymmärtäminen ei myöskään ole helppoa. Tiedon omaksumiselle ja vaikutuksien pohtimiselle pitäisi jättää enemmän tilaa. Tavallisen ihmisen näkökulmasta katsottuna asioista on vaikea muodostaa kokonaiskuvaa.</p> <p>Toivonkin, että asiassa pidetään nyt aikalisa. Mietitään mahdolliset riskit ja haitat uudelleen ja mennään kylien ja asukkaiden viihtyvyys sekä terveys edellä. Tuulivoimaa ei kannata rakentaa asumusten läheisyyteen, kun niiden haittavaikutukset ovat hyvin tiedossa. Asukkaiden pitäisi kylissä saada elää hyvää elämää ilman tuulivoiman aiheuttamia haittoja. Pudasjärven kaupungin tehtävä on pitää huolta asukkaistaan myös syrjäkylillä. Tuulivoiman osayleiskaavan tekemisestä pitäisi heti luopua, koska se aiheuttaa enemmän haittaa kuin hyötyä.</p> <p>Sähkönsiirron rakenteet pirstovat maita suurelta alalta</p> <p>Suunnitellulle Aittovaaran hankealueelle tarvitaan sisäistä ja ulkoista sähkönsiirtoa. Sähkönsiirtolinjat tulevat aiheuttamaan suurta haittaa hankealueella ja sen läheisyydessä. Sähkönsiirtoa tarvitaan 26-29 tuulivoimalalle. Se vaatii yhdys- ja huoltoteitä sekä sähköaseman ja maakaapeleiden rakentamisen. Hankealueelle rakennettavan</p>	

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>sähköaseman tilantarve on arviolta noin 50 x 40 metriä. Varsinkin ulkoisen sähkösiirron tilantarve on suuri ja aiheuttaa maiden pirstoutumisen sekä luonto- ja maisemahaittaa. Laajan maapinta-alan vaatima sähkösiirtolinja ilmajohtoineen on suunniteltu Pudasjärveltä Muhokselle, ja se kulkee hankealueen ulkopuolella. Tästä siirtolinjasta aiheutuu koko sen alueelle, ja myös monen kilometrin vaikutusalueelle luonto- ja maisemahaittaa. Linja tulee myös yksityisten henkilöiden maille ja aiheuttaa maanomistajille suurta haittaa pirstomalla maa-alueet. Se vaikuttaa myös alueen elinkeinoihin, kuten poronhoitoon sekä luontomatkailuun ja luonnon virkistyskäyttöön.</p> <p>Rakentamisen aikainen liikenne aiheuttaa suurta haittaa</p> <p>Liikennemäärät ovat valtavat ja aiheuttavat suurta haittaa kylän asukkaille ja asumisviihtyvyydelle vuosien ajaksi. Hetekyläntie ja Kuusamontie tulevat olemaan ruuhkaisia ja välillä liikenne estetään erikoiskuljetuksille. Hetekyläntie, Aittovaarantie ja Keinäspäntie eivät kestä isoja liikennemääriä. Kaksi näistä on soraiteita, jotka ovat kapeita ja huonokuntoisia. Sekä teiden, että alueen rakentamiseen liittyvien työkoneiden tuotama melu, pöly, huono ilmanlaatu huonontavat asumisviihtyvyyttä. Rekkaralli, joka aiheutuu voimaloiden rakentamisesta ja maansiirtotöistä on ennen näkemätön. Se haittaa varsinkin teiden varsilla asuvia ihmisiä.</p> <p>Melu- ja äänimaisema muuttuu kokonaisvaltaisesti äänekkääksi</p> <p>Lähialueella asuvat kärsivät tuulivoimaloiden voimakkaasta äänivaikutuksesta. Nykyään äänimaisema koostuu normaaleista maaseudun äänistä. Suunnitellun 26-29 tuulimyllyn aiheuttama yhteisäänimäärä vaikuttaa merkittävästi Hetekylän ja alueen ympärillä olevaan äänimaisemaan.</p> <p>Alueelle on suunniteltu niin korkeita tuulimyllyjä, ettei niitä ole Suomeen aikaisemmin rakennettu. Täten niiden aiheuttamista äänivaikutuksista ei ole kokemuksia tai varmaa tietoa. Suojaetäisyydet eivät ole tarpeeksi suuria. Lisäksi yhteisvaikutukset kaikkiin muihin ympärillä oleviin hankkeisiin voivat aiheuttaa ennakoimattomia yhteisvaikutuksia. Tällä on huomattavia sosiaalisia vaikutuksia alueen ympärillä vakituisesti asuville ihmisille sekä mökkiläisille. Tuulivoimaloiden aiheuttama melu ja infräänät ovat läsnä koko vuorokauden ympäri. Haitallisista vaikutuksista ihmisen terveydentilaan ei ole sellaista tutkimusta, joka kiistattomasti osoittaisi, ettei mitään terveyshaittavaikutuksia olisi.</p> <p>Luonnontilaisen äänimaiseman menettäminen huonontaa asukkaiden ja mökkiläisten elinympäristön viihtyvyyttä ja</p>	

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>myös varsinaisen alueen virkistyskäyttöä alkuperäisen luontokokemuksen muuttuessa.</p> <p>Melun havaittavuuteen vaikuttaa olennaisesti taustamelun taso, jota tällä hetkellä ei ole. Muutos on valtavan suuri.</p> <p>Vaikutukset valo-olosuhteisiin ja valosaaste</p> <p>Lähialueella asuvat ja mökkeilevät kärsivät voimakkaasta varjovälkevaikutuksesta. Alueelle on tulossa niin korkeita tuulimyllyjä, että niitä ole Suomeen aikaisemmin rakennettu (300m). Täten niiden aiheuttamista välkevaikutuksista ei ole kokemuksia tai varmaa tietoa. Suojaetäisyydet eivät ole tarpeeksi suuria. Lisäksi yhteisvaikutukset kaikkiin muihin ympärillä oleviin hankkeisiin voivat aiheuttaa ennakoimattomia yhteisvaikutuksia. Lentoestevalot näkyvät myös jokaisesta tuulimyllystä jatkuvasti. Tämä aiheuttaa ympärivuorokautista valosaastetta asukkaille ja mökkiläisille suurimman osan vuotta pimeänä ajanjaksona. Luontokokemukset häiriintyvät ja valosaasteella on todettu olevan negatiivisia vaikutuksia luontoon ja sen eläimistöön.</p> <p>Maankäyttö ja elinkeinot kärsivät</p> <p>Alueen ja sen vaikutusalueen elinkeinot kärsivät mm. luontomatkailun ja kalastusmatkailun osalta.</p> <p>Erämaapitäjän maineessa oleva Pudasjärvi ei enää visuaalisesti näytä erämaapitäjältä ja houkuttavuus katoaa. Iijoen kalastusmatkailuun on negatiivisia vaikutuksia, esimerkiksi Kipinän koskien osalta. Samoin järjestettyjen retkien osalta. Kotimaisten matkailijoiden lisäksi vaikutukset ulkomaalaisten matkailijoiden kiinnostukseen ovat merkittävät. He etsivät luonnontilaista aluetta, eivätkä halua rakennettua ympäristöä lomansa visuaaliseksi näkymäksi. Hiljaisuus on myös yksi matkailuvaltti, sekä aavat suoalueet, joiden horisontissa ei häämötä tuulimyllyjä.</p> <p>Poronhoito vaikeutuu</p> <p>Alueella laiduntaa useamman paliskunnan poroja tai niiden kulkureitit menevät alueen läpi. Alueen pirstoutuminen heikentää laiduntilannetta. Se muuttaa porojen laidunkiertoa ja asettaa myös viereiselle Kollan paliskunnan alueelle lisää laidunpainetta. Lisäksi liikkenneturvallisuus vaarantuu, kun poroja kulkeutuu läheiselle Kuusamontielle valtatie 20:lle. Pudasjärven paliskunnan lisäksi hanke vaikuttaa muidenkin paliskuntien toimintaan. Alueen elinkeinona poronhoito on tärkeää. Se tuottaa lähiruokaa ja on osa huoltovarmuutta kriisitilanteissa. Poronhoito on perinteinen ammatti ja elämäntapa, joka vaatii osaamista ja osaaminen ei pysy yllä, ellei elinkeinoa harjoiteta. Poronhoidolla on myös kulttuurihistoriallisia vaikutuksia Pudasjärveen ja Pohjois-</p>	

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>Pohjanmaahan (esimerkiksi perinneruoat, sanasto). Alueen poronhoito juontaa jo arkistodokumenttienkin valossa 1700-luvulle ja on merkittävä osa hetekyläläistä, pudasjärveläistä ja pohjoispohjalaista identiteettiä. Poronhoito on myös matkailun kannalta merkittävä elinkeino ja asia liittyy kiinteästi kohtaan Maankäyttö ja elinkeinot.</p> <p>Ihmiset ja kylät kärsivät elämänpiirinsä muuttumisesta</p> <p>Hanke vaikuttaa kaikkien alueen vaikutusalueella olevien ihmisten elämään peruuttamattomasti. Elinympäristön muutos ja sen sosiaaliset vaikutukset ovat suuria eikä niitä voida tarkasti ennustaa. Melu, valo ja maise-mahaitta ovat merkittävät. Myöskään terveyshaittavaikutuksia ei voida olla huomioimatta. Ihmisten asumisviihtyvyyteen liittyvät negatiiviset asiat aiheuttavat jatkuvaa stressiä. Kylän yhteisöllisyys kärsii, kun tuulivoima-asia aiheuttaa eripuraa. Henkiset vaikutukset kylän ihmisten elämään ja yhteisöllisyyteen on otettava huomioon. Ne ovat läsnä nyt ja myös tulevaisuudessa. Pudasjärven kaupungin pitää huolehtia nykyisten kuntalaistensa hyvinvoinnista ja asumisviihtyvyydestä. Sekä pitää kunta houkuttelevana myös uusille asukkaille nyt ja tulevaisuudessa.</p> <p>Ihmisten tulevaisuudenusko kärsii tuulivoimahankkeen myötä. Kylän asukkaista tuntuu, että heitä ei kuunnella ja he ovat pelinappuloita pelissä, johon he eivät voi vaikuttaa. Kylässä on sekä koko elämänsä siellä asuneita että muuttajia ja paluumuuttajia. Heidän kaikkien koko elämänpiiri on vaarassa muuttua. Se aiheuttaa merkittävää ahdistusta. Kylässä pelätään myös muuttoaaltoa pois Hetekylästä. Tämä vaikuttaisi myös naapurikylässä sijaitsevaan Kipinän kouluun, jossa alueen lapset käyvät koulua.</p> <p>Alueella asuvien ja mökkeilevien omistamien kiinteistöjen, asuntojen ja vapaa-ajan asuntojen arvo laskee. Tämä on selvä seuraus siitä, että ihmiset eivät halua ostaa mökkejä tai asuntoja tuulimyllyjen visuaalisen vaikutuksen, melu- tai valohaitta-alueelta. Myös asuntojen ja mökkien vuokraustoimintaan on samantyyppisiä negatiivisia vaikutuksia.</p> <p>Luonnon virkistyskäyttö ja metsästys häiriintyvät Alueen virkistyskäyttö ja metsästys häiriintyvät monella tavalla. Luonto ei ehdi palautua rakennusaikaisesta tuhosta edes vuosikymmenissä. Eläimistö ja linnusto muuttuu ja saattaa alueen. Alueen virkistyskäyttö-potentiaali menetetään.</p> <p>Hankealuetta ei voi käyttää ulkoiluun, marjastukseen, sienestykseen, metsästyksen ja luonnon</p>	

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>tarkkailuun vuosiin hankkeen alettua. Senkin jälkeen luonnon virkistyskäyttö ja ihmisten kokemukset luonnosta eivät ole entisellään tuulivoimaloiden keskellä. Melu-, valo- ja maisemahaitta eivät tuo kokemusta koskemattomasta luonnosta. Retkeily, sienestys ja marjastus eikä metsästys ole kokemuksena ennaltaan tehdasmaisessa ympäristössä.</p> <p>Vaikutusalueella elävät ihmiset eivät kaipaa rakennettuja virkistysalueita. He tarvitsevat puhdasta ja kaunista luontoa virkistyskäyttöä ja luonnon antimien keräämistä varten. Maaseudun asukkaat ja mökkiläiset eivät arvota vapaa-ajan virkistyskäyttöä minkään rakennetun ympäristön kautta. Heille riittää se, että he saavat jokamiehenoi-keudella vapaasti käyttää aluetta ja lähialuetta. Huoli jokamiehenoi-keuden kapenemisesta hankkeen vuoksi on todellinen.</p> <p>Alueen riistalajisto ja metsästys kärsii</p> <p>Alueella tai sen vaikutusalueella toimii myös useita metsästysseurueita, jotka eivät ole rekisteröityjä yhdistyksiä. Hanke vaikuttaa lähialueen seurueisiin, sillä eläinten kulkureitit ja käyttäytyminen muuttuvat. Rakentaminen hävittää eläinten elinympäristöä. Ne muuttuvat ja pirstaloituvat rakennettavien tuulimyllyjen takia. Myöskään metsästyskokemukset eivät ole ennaltaan, kun rakennettu ympäristö aiheuttaa haittaa luonnolle sekä visuaalisesti että konkreettisesti. Kaikki metsästäjät eivät toimi seuroissa tai seurueissa, vaan metsästävät yksin tai pienessä kaveriporukassa.</p> <p>Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön ovat massiiviset</p> <p>Hetekylässä on maaseutumaisema, joka on muotoutunut 1500-luvulta lähtien. Se ei kestä tuulimyllyjen aiheuttamaa maisemahaittaa. Perinteinen rakennustapa, vanhat säilyneet rakennukset ja kylän omaleimainen rakenne kuivineen (Jurvasenkuiva, Paavolankuiva, Oinaankuiva, Rautionkuiva) sekä perineen (Viitaperä, Oinaanperä, Laksonperä, Keinäasperä jne.) ovat erityislaatuista ja kulttuurisesti merkittäviä.</p> <p>Asutushistorian selvittämisen kautta on saatu arvokasta tietoa ja ymmärrystä Hetekylän asuttamisen yksityiskohdista. Lisätietoa saa Hetekylä - savupiirteistä nykyaikaan - kirjasta, se valottaa tätä asiaa arkistolähteiden kautta. Hetekylä on koko Pohjois-Pohjanmaan asuttamishistorian näkökohdista käsin merkityksellinen alue. Tätä kulttuurimaisemaa ei sovi pilata tuulimyllyillä. Hetekylään kuuluu myös Taipaleenharju, jossa on perinnemaisema entisajan tuulimyllyineen sekä säilynyttä vanhaa asutusta. Ympäröivien kylien ja alueiden perinnemaisemat ovat vaikutusalueella.</p>	

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>Maisemarakenne ja maisema kuva sekä maiseman luonne ja laatu tulevat muuttumaan peruuttamattomasti negatiiviseen suuntaan. Kulttuuriympäristön erityispiirteet ja arvot kärsivät visuaalisesti. Maaseutumainen asutusmaisema sekä erämainen metsämaisema sekä suomalaisemat eivät palaa koskaan ennalleen tuulivoimaloiden visuaalisten vaikutusten seurauksena.</p> <p>Maisemien vaikutusalueella sijaitsevat myös valtakunnallisesti arvokkaat harjualueet, kuten Pieni ja Iso Marikaisvaara, sekä tuuli- ja rantakerrostumat Viinivaara, Pitäminmaa ja Ollinkangas. Lisäksi Olvasuon alue on valtakunnallisesti merkittävä kohde 5 km päässä. Sen luontoarvot ja luontomatkailu kokevat haittaa tuulimyllyjen visuaalisesta haittojen takia. Hankkeella voi olla ennakoimattomia vaikutuksia myös näihin alueisiin ja sen luontoon.</p> <p>Lähikylissä Kipinässä ja Kollajalla, jotka ovat pääosin lijkivarressa, on perinnemaisemia ja vanhaa asutusta. Näiden kylien kulttuurimaisemahaitta on merkittävä. Samoin alueen asukkaiden ja mökkiläisten kokema maisemahaitta. lijkialueen kalastusmatkailulle ja luontomatkailulle aiheutuu myös haittaa maisema- ja valohaitan takia.</p> <p>Toisin kuin YVA-raportissa esitetään maisemarakenteseen aiheutuvat muutokset eivät rajoitu vain tuulivoima-alueille. Vaikutukset ovat vakavat koko Pudasjärven mittakaavassa, sillä Pudasjärven vanhimpiin lukeutuvat kulttuuriympäristöt ja maisemat ovat vaikutusalueella. Tämä vaikuttaa sekä visuaalisesti myllyjen että valojen takia. Koko Pohjois-Pohjanmaan mittakaavassa aiheutuu haittaa tärkeille kulttuuriympäristöille.</p> <p>Muinaisjäännökset huolettavat Hankealueella sijaitsee arkeologisen kulttuuriperinnön kohde Haaponiemi, joka on kivikautinen ja rautakautinen löytöpaikka. Hetekylän vanhan asutushistorian vuoksi on luultavaa, että alueelta löytyy lisää arkeologisia löydöksiä. Aluetta ei ole kartoitettu tarkkaan. On huoli, että arkeologisia löytöjä tuhoutuu rakennustöiden aikana.</p> <p>Alueen läheisyydessä sijaitsee Kivikirkko, jossa sijaitsee kivirakenteita. Tuulimyllyt vaikuttavat visuaalisesti tähänkin maisemaan.</p> <p>Pintavesiin ja kalastoon voi tulla vaikutuksia Heteojan ja Jurvasenlammin kunnostustoimenpiteitä on aloitettu ja ne vaikuttavat tulevana vuosina. Heteoja laskee Nuorittajokeen, joka laskee Kiiminkijokeen. Kiiminkijoen vesistöalue on voimakkaasti humuspitoinen jokive-</p>	

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>sistökokonaisuus, vapaa vesivoimalaitoksista ja ainutlaatuinen joki koko Euroopassa. Tuulimyllypuiston vaikutukset tähän vesistöön myös välillisesti voivat olla ennalta arvaamattomia.</p> <p>Pohjavesi ja vedensaannin turvaaminen Hetekylässä huolettavat</p> <p>Hetekylän vesiosuuskunta tuottaa vettä koko Hetekylän pääkylän alueelle. Voimmeko olla varmoja, etteikö Aittovaaran hanke vaikuttaisi hetekyläläisten vedenottoon nyt ja tulevaisuudessa. Huoltovarmuuden kannalta nyt ja kriisitilanteissa puhdas pohjavesi on arvokkaampia suojeltavia asioita.</p> <p>Pohjavesialuetta on tuulivoima-alueen keskellä ja se aiheuttaa riskejä, kuten saastuminen ja pohjaveden paineellisen veden ulostulo rakennusalueella.</p> <p>Maantiiliikenteen lisääntyessä melu- ja saastehaitta lisääntyy</p> <p>Vaikutukset ympäröivien kylien asukkaisiin ovat merkittävät. Melu ja saastehaitta asukkaille ja mökkiläisille on kestämaton. Vuosittaiset liikennemäärät ovat tällä hetkellä pienet. Voimaloiden rakennusvaiheessa liikennemäärät ja niiden aiheuttamat haitat moninkertaistuvat. Jokaista voimalaa kohden tarvitaan osien, varusteiden ja tarvikkeiden kuljetuksiin 30-100 rekka-autokuormaa riippuen voimalatyypistä. Lisäksi maa-aineksiin liittyvät kuljetukset ovat 250 rekka-autokuormallista/ voimala. Näiden lisäksi tulevat muiden työkonoiden kuljetukset sekä työntekijöiden henkilökuljetukset. Tästä jo selviää, että liikennemäärät lisääntyvät todella paljon ja asumisviihtyvyyttä kärsii. Myös maanteiden kunto kärsii ja liikenneonnettomuuksien vaara kasvaa sekä ihmisten että eläinten osalta, myös porokolaririski kasvaa.</p> <p>Vaikutukset yleiseen turvallisuuteen ja arvio ympäristöriskeistä</p> <p>YVA-raportissa mainitaan vain tuulivoimalan lapojen jäätyksen aiheuttama riski liikenteelle. Nykyisessä maailmantilanteessa on otettava huomioon myös poikkeusolot esim. mahdollinen sotatilanne. Samoin sabotaasin mahdollisuutta ei voi sulkea pois. Tuulivoimalat tuovat riskin yleiseen turvallisuuteen asutuksen läheisyydessä. Ympäristöriskit ovat myös mahdollisia, esimerkiksi tulipalojen, öljyvuotojen, onnettomuuksien, inhimillisten tekijöiden tai muiden ennalta arvaamattomien tilanteiden osalta.</p> <p>Yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa ovat ennakoimattomia</p>	

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>Muiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset saattavat olla ennakoimattomia linnustolle, eläimistöille ja kasveille sekä ihmisille. Tuulivoimalat vaikuttavat eläinten elinpiiriin ja aiheuttavat vaaratilanteita linnustolle sekä muuttavat niiden pesintäkäyttäytymistä. Muulle luonnolle aiheutuu haittaa, emmekä tiedä kaikkia vaikutuksia ekosysteemiin. Oulun ja Utajärven puolelle on tuossa tuulivoimahankkeita.</p> <p>Tärkeimpänä yhteisvaikutuksena on hankkeiden vaikutukset ihmisiin. Kyseessä on jo aiemmissa kohdissa mainitut asiat melu, valo, viihtyvyys haitta ym. Sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset ovat suuret. Varsinkin, jos hankkeiden yhteisvaikutus saartaa kylän alueen ja missään ei ole rauhallista ja hiljaista maalaismaisemaa jäljellä.</p> <p>Lopuksi: Tuulivoima hankkeiden kaavoitus- ja lupapäätökset vaikuttavat peruuttamattomalla tavalla kuntalaisten ja myös vapaa-ajanviettäjiä elämään. Nämä negatiiviset vaikutukset on syytä ottaa tosissaan. Haitat jäävät tänne omalle paikkakunnalle, kun hyödyt menevät ihan muualle. Paluumuuttajana arvostan Pudasjärvessä luontoa ja rauhaa enkä kaipaa tuulimyllyalueita kotini läheisyyteen. Kaavoitusasioissa pitäisi miettiä sitä, miten ne vaikuttavat pitkällä ajanjaksolla tavallisten kuntalaisten elämään ja ympäristöön. Toivonkin, että tämä kaavoitus- ja Aittovaaran tuulivoima hankesuunnittelu lopetetaan välittömästi.</p>	
<p>20 M08 Yksityishenkilöt (14 henkilöä)</p>	<p>Pudasjärven Hetekylässä on vireillä tuulivoimahankkeen kuulemisvaihe. Energiaomavaraisuus, kotimainen energiatuotanto, kiinteistöverotulot, maanomistajien vuokratulot ovat osa hankkeen taloudellista näkökulmaa. Hankkeella turvataan myös kotimaista energiatuotannon huoltovarmuutta.</p> <p>Suunnitellulla tuulivoimala -hankkeella olisi myös merkittävä vaikutus Pudasjärven kaupunkilaisten, Hetekylän väestön elämään vuosikymmeniksi eteenpäin, joten asukkaiden mielipidettä tulee kuunnella. Hetekylä on vanhaa 1500-luvulta lähtien asuttua historiallista kyläyhteisöä.</p> <p>Suunnitteilla olevat voimalat ovat toteutuessaan Suomen suurimpia. Suunniteltu tuulipuiston alue on hyvin tasaista maastonmuodoiltaan ja tuulipuisto tulee näkymään kauas. Tuulivoimateollisuusalueen toteuttaminen liian lähellä tontteja, pihapiirejä, vakituisia tai vapaa-ajan asuntoja aiheuttaa kiinteistövarallisuuden arvon alenemisen. Tuulivoimahanke ei voi olla vaikuttamatta alueen asumisviihtyvyyteen ja kiinnostukseen lähialuetta kohtaan.</p> <p>Olemme huomioineet eri tutkimustulokset tuulivoiman vaikutuksista kiinteistöjen arvoihin, sekä olemme tutustuneet Suomen tuuliyhdistyksen tilaamaan tutkimukseen.</p>	<p>OAS:ssa on kerrottu, miten kaavan vaikutukset arvioidaan. Kaavan vaikutukset arvioidaan kaava-selostuksessa.</p>

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

31.5.2024

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Vastineet
	<p>Tutkimustulokset eivät ole suoraan vertailukelpoisia hyvin erilaisten lähestymistapojen johdosta.</p> <p>Tuulipuiston YVA-suunnitelmien vaihtoehtoissa lähimällä 3 km:n vyöhykkeellä tuulimyllypaikoista on merkittävä määrä sekä vakituista että vapaa-ajan asutusta.</p> <p>Mikäli tuulipuistohanke, kaava hyväksytään ja toteutetaan YVA:n hakemuksen mukaisten vaihtoehtojen laajuudessa, tulemme esittämään korvausvaateen tuulipuiston luvanhakijalle tai mahdolliselle lupaoikeuden haltijalle asuin- sekä lomakiinteistöjemme, tonttien, rakennusten arvonalennusten johdosta.</p>	